

De dreiging van het Gele Gevaar

De aanloop naar de Japans-Amerikaanse internering, 1941-1942

Miriam Wagenaar

Masterscriptie
History: Political Culture and National Identities
Universiteit Leiden
Dr. C. Quispel
24 juni 2013

Inhoud

Inleiding	5
Historische context	9
De overheid en haar beambten	19
Het volk en haar eisen	33
Epiloog	57
Conclusie	59
Bijlagen	61
Literatuur en Bronnen	77

Inleiding

Op 7 december 1941 werd de Amerikaanse marinebasis Pearl Harbor gebombardeerd door Japanse vliegtuigen. De relatie tussen Japan en de Verenigde Staten was al maandenlang gespannen geweest, maar er waren geen maatregelen genomen om eventuele vijandelijke aanvallen te kunnen weerstaan¹. Amerika was neutraal in de Wereldoorlog die gaande was, dus men verwachtte geen aanval van Japanse zijde. Zeker niet aangezien Japan ook een aanval op de Filipijnen en de Nederlandse gebieden in Zuid-Oost-Azië aan het voorbereiden was. Een aanval op de Verenigde Staten leek dus onwaarschijnlijk.² Bovendien lagen de prioriteiten van de Amerikaanse regering niet in Azië maar in Europa, ondanks dat de Japanse militaire overwinningen wel unaniem werden afgekeurd. Nazi-Duitsland en het fascistische Italië leken voor de Verenigde Staten gevaarlijker. Japan werd gezien als een minder sterke tegenstander dan Duitsland.³ Deze aanval verstoorde dit beeld echter. Vanaf dit moment werd Japan gezien als een volwaardige vijand en het duurde dan ook niet lang of Amerika stortte zich ook in de Tweede Wereldoorlog.

De oorlog met Japan had al vrij snel negatieve gevolgen voor de Japans-Amerikaanse bevolking. Op 29 januari 1942, ongeveer anderhalve maand na de oorlogsverklaring, wijst Minister van Justitie Francis Biddle enkele gebieden aan de westkust van Amerika aan waaruit verdachte buitenlandse vijanden weggevoerd moesten worden. Twee weken later raadt luitenant-generaal DeWitt aan, in een memorandum aan minister van oorlog Henry Stimson, dat alle Japanse burgers die aan de westkust leven verwijderd zouden moeten worden. Op 19 februari wordt de evacuatie pas officieel aangekondigd. President Franklin D. Roosevelt brengt Executive Order No. 9066 uit waarin staat dat het ministerie van oorlog bepaalde gebieden mag uitroepen tot militaire zones. Het ministerie mag dan beslissen wie er binnen deze zones mag wonen en het ministerie heeft het recht om groeperingen hieruit te weren. Al snel wordt bepaald dat het grootste deel van de westkust van de Verenigde Staten een militaire zone is. Op 22 maart worden dan ook de eerste groepen Japanse burgers geëvacueerd en naar het kamp Manzanar begeleid. Uiteindelijk worden meer dan 120.000 Japanse Amerikanen naar relocatiekampen gebracht. Meer dan 90% van deze mensen woonde 2 tot 3 jaar in deze kampen.⁴

De snelheid waarmee deze decreten werden doorgevoerd en waarmee evacuatie plaatsvond geeft mij het beeld dat de regering weinig bedenktijd nodig had voor deze kwestie. Dit roept dan meteen

¹ R.H. Spector, *Eagle Against the Sun, the American War with Japan* (New York, 1985) 2.

² Ibidem, 3.

³ W.S. Cole, 'The Role of the United States Congress and Political Parties' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations 1931-1941* (New York, 1973) 303-340 aldaar: 303.

⁴ D. Nagata, 'The Japanese American Internment: Exploring the Transgenerational Consequences of Traumatic Stress', *Journal of Traumatic Stress* 3:1 (1990) 47-69 aldaar: 48.

de vraag op waarom de Amerikaanse regering het nodig vond om een deel van haar bevolking te evacueren naar interneringskampen en hoe het komt dat zij dit zo snel voor elkaar krijgt. Dit is zeker interessant als men bedenkt dat Amerika tegelijkertijd aan het vechten is voor vrijheid en democratie in Europa. Bovendien werden burgers van Duitse en Italiaanse afkomst niet massaal opgepakt, ondanks dat Amerika met deze landen ook in oorlog was.⁵

Terwijl de regering deze politiek doorvoert, laten de Amerikaanse burgers dit over zich heen komen. Er lijkt weinig protest te zijn tegen het beleid en het protest dat er is komt voornamelijk uit Japans-Amerikaanse hoek. Wat is hier dan de oorzaak van? Kortom: hoe komt de Amerikaanse regering tot het besluit van de Japanse-Amerikaanse internering en hoe reageert de bevolking hier vervolgens op? Vlak na de oorlog werd het meeste werk over de internering gepubliceerd door leden van de War Relocation Authority, de WRA, of door academici die zelf in de kampen waren geweest. Doordat hun onderzoek grotendeels was gebaseerd op overheidsdocumenten werd de internering vaak neergezet als een fout, doch goed bedoeld beleid en worden de Japanners geprezen voor hun geduld en medewerking. In de jaren '70 waren de auteurs meer beïnvloed door protesten tegen de Vietnamoorlog, door de burgerrechtenbeweging en de opkomst van etnische en raciale trots. Schrijvers begonnen de officiële verklaringen over de Japans-Amerikaanse internering in twijfel te trekken en begonnen revisionistische artikelen te schrijven, die het bestaande beeld over de kampen ondermijnden.⁶ Roger Daniels is hier een zeer goed voorbeeld van. Zijn werken kijken kritisch naar de rol van de overheid en geven de overheid vaak openlijk de schuld van de internering. Wegens de ontoegankelijkheid van veel bronmateriaal zal zijn boek *The Decision to Relocate the Japanese* vaak gebruikt worden als bronnenpublicatie.

In de jaren '80 werd er weer op een nieuwe manier naar de internering gekeken. In 1983 werden er twee rapporten gepubliceerd, *Personal Justice Denied* en *Recommendations*, welke, samen met het werk van Japans-Amerikaanse activisten en enkele Supreme Court zaken, leidden tot de Civil Liberties Act in 1988. Hierin staat een spijtbetuyging van de overheid, getekend door president Ronald Reagan, en hierin stond dat er \$20.000 zou worden betaald aan de overlevenden van de kampen.⁷ Tegelijkertijd werden er meer originele bronnen beschikbaar gesteld en kwamen er veel Japanse Amerikanen naar voren die een getuigenis wilden geven.

Het meeste populaire en academische werk over de Japans-Amerikaanse internering richt zich voornamelijk op de rol van de overheid, zoals bij Daniels, en op de ervaringen van de Japanse

⁵ D. Nagata, 'The Japanese American Internment', 48.

⁶ E. Hastings, "'No longer a Silent Victim of History: Repurposing the Documents of Japanese American Internment', *Archival Science* 11:1 (2011) 25-46, aldaar: 30.

⁷ *Ibidem*, 29.

Amerikanen zelf.⁸ De rol en de mening van de bevolking wordt minder belicht. Deze scriptie zal dan ook een evenwichtiger beeld proberen te schetsen van zowel de politieke processen als de publieke opinie die uiteindelijk leidden tot de Japans-Amerikaans internering. Omdat 75% van de Japanners nu eenmaal in Californië woonde, zal voornamelijk de staat Californië besproken worden. 40% van deze groep leefde vervolgens in de county Los Angeles.⁹ Om de processen die leidden tot de internering te onderzoeken moet er naar verschillende aspecten van de evacuatie worden gekeken. Ten eerste is het belangrijk om de positie van de Japanners in Amerika in de jaren voor de oorlog te bepalen. Hier zal dan ook op worden ingegaan in de historische context. In het tweede hoofdstuk komt de Amerikaanse regering aan bod. De centrale vraag is dan: wat is er binnen de Amerikaanse overheid besproken over deze kwestie? Het derde hoofdstuk zal de positie van de burger behandelen. Hier ga ik dan in op de stemming onder de bevolking tussen de aanslag op Pearl Harbor en de uiteindelijke evacuatie. Deze publieke opinie zal worden onderzocht door lokale kranten uit gebieden waar veel Japanners leefden te bestuderen. Publieke opinie wordt namelijk niet alleen bepaald door de manier waarop informatie wordt verwerkt, maar ook door wat voor soort informatie er verschaft wordt.¹⁰ De burgers zullen deels het standpunt van de krant die zij lezen overnemen. Dat is immers hun bron van informatie. Wat voor soort informatie de bevolking binnenkrijgt wordt dus deels bepaald door de schrijvers en editoren.¹¹ Dit werkt echter ook andersom. Piers Robinson schrijft in zijn artikel *Theorizing the Influence of Media on World Politics: Models of Media Influence on Foreign Policy* dat er verschillende manieren zijn om naar de media te kijken. Eén theorie stelt dat de media de algemene meningen en denkbeelden die er bestaan in een tijd overnemen. Men kan in theorie stellen dat als er een algemene consensus is over een onderwerp de media deze consensus niet zullen doorbreken.¹² Lokale kranten geven dus de algemene stemming onder de bevolking weer. Ter ondersteuning van het onderzoek zal er soms ook gebruik gemaakt worden van landelijk afgenomen opiniepeilingen, Gallup Polls. De citaten die uit kranten en andere bronnen gebruikt worden zijn vaak vrij lang. Dit is een bewuste keuze, omdat op deze manier de context waarin de uitspraken zijn gedaan niet verloren zal gaan.

Zowel het tweede als het derde hoofdstuk zullen begin maart 1942 eindigen. Hoewel de evacuatie dan nog niet compleet is, vormt die periode wel het einde van mijn onderzoek. Op 2 maart 1942

⁸ S. Kurashige, *The Shifting Grounds of Race: Black and Japanese Americans in the Making of Multiethnic Los Angeles* (Princeton, 2008) 108.

⁹ R. Daniels, *Asian America, Chinese and Japanese in the United States since 1850* (Seattle, 1988) 156.

¹⁰ E. May, 'U.S. Press Coverage of Japan 1931-1941' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History*, 511-532 aldaar: 511.

¹¹ Maxwell McCombs & Donald Shaw, 'The Agenda-Setting Function of Mass Media', *The Public Opinion Quarterly* 36:2 (1972) 176-187 aldaar: 176

¹² Piers Robinson, 'Theorizing the Influence of Media on World Politics: Models of Media Influence on Foreign Policy', *European Journal of Communication* 16:4 (2001) 523-544 aldaar: 531.

wordt Public Proclamation No. 1 uitgevoerd, waarin staat dat de westkust van de Verenigde Staten zal worden opgedeeld in militaire zones. Uit deze militaire zones kunnen vervolgens burgers worden geweerd. Deze afkondiging was dus het echte begin van de internering, het maakte de uitsluiting van Japanners immers mogelijk. Omdat in deze scriptie de stemming onder de bevolking tijdens het maken van het beleid wordt onderzocht, is de daadwerkelijke uitvoering van het plan niet relevant. Op het moment dat het beleid wordt doorgevoerd heeft publieke opinie er geen invloed meer op.

Historische context

De relatie tussen Japan en de Verenigde Staten

De diplomatieke betrekkingen tussen Japan en de Verenigde Staten bestonden voor de Tweede Wereldoorlog nog geen 100 jaar. In 1853 eiste Commodore Perry, die met zijn vloot voor de Japanse kust lag, in naam van President James Fillmore, dat Japan haar havens zou open stellen voor handel. Hiervoor was Japan altijd zeer gesloten. Het was 200 jaar lang een sterk isolationistisch land geweest en dit was dan ook het begin van contact tussen Amerika en de Japanse eilanden. Er werd in deze tijd met gemengde gevoelens naar Japan gekeken. Aan de ene kant waren de Japanners vreemde heidenen, maar aan de andere kant werd de Japanse cultuur door de Westerse elite wel gewaardeerd. In het Westen had men een groot respect voor Japanse kunst en architectuur. Ook keek men met bewondering naar de Japanse werkethiek.¹³

Ondanks deze positieve observaties waren de meeste mensen bezorgd over de Japanse invloed. Al sinds het midden van de 19^e eeuw waren raciale theorieën populair. De reacties op de relatie met Japan wisselden van ronduit denigrerend, zoals de Franse dichter Charles Baudelaire die zei dat Japanners apen zijn, tot wetenschappelijk racistisch, zoals wetenschappers die aan de hand van modellen uitlegde dat de Japanners nooit zouden kunnen moderniseren.¹⁴

De meeste Amerikanen hadden echter het idee dat zij een missie hadden in Japan. Deze missie kon op twee manieren worden ingevuld. De eerste manier kwam vanuit het idee dat beschaving in het Oosten was ontstaan en via Europa de Verenigde Staten had bereikt. Nu konden de Amerikanen terug naar Azië om hen te helpen en hen tegelijkertijd naar een hoger niveau te brengen, een Manifest Destiny. Hierin was Japan dus de voorstelling van alles wat kwaad was. Amerika was immers, met democratie, vrijheid, christendom en technologie, het toonbeeld van goed en Japan was het tegenovergestelde. Het probleem met deze missie was dat de Japanners niet zo snel, en soms helemaal niet, veranderden zoals de Amerikanen zouden willen. Zo wilde het grootste deel van de bevolking zich bijvoorbeeld niet bekeren tot het christendom.

In de andere visie op de missie lag de nadruk op handel. Veel handelaren wilden hun gebied uitbreiden naar Azië. Vanuit de Verenigde Staten gezien was Japan ideaal als handelsgebied, omdat Amerika op deze manier niet verstrikt raakte in de al bestaande Europese rivaliteiten in Azië. Deze missie was beter geslaagd. Japan wilde zelf immers ook handelscontacten.

¹³ R. Janssens, *What Future for Japan?*, U.S. wartime planning for the postwar era, 1942-1945 (Amsterdam, 1995) 22.

¹⁴ Ibidem, 25.

De eerste migratiegolven

De geschiedenis van de Japanse migratie is onder te verdelen in twee periodes: de migratie van de eerste generatie Japanners, *Issei*, en vervolgens de verschuiving naar het ontstaan van de Japans-Amerikaanse *Nisei*, de tweede generatie, die zich bovenal Amerikaans voelde.¹⁵ De eerste periode begint in 1885, maar heeft zijn wortels in de Meiji-restauratie uit 1867.

De Meiji-restauratie leidde in Japan tot een grote politieke omwenteling. Er was een nieuwe regering aan de macht en deze wilde vernieuwingen in het land doorvoeren. De jonge, nieuwe leiders van het land waren er van overtuigd dat de Westerse beschaving op industrieel en militair vlak superieur was en wilden hun eigen land ook moderniseren.¹⁶ Japan vreesde namelijk dat zij gekoloniseerd zou worden door de Europese machten en gebruikte dus de Westerse industriële revolutie om Japan te kunnen vernieuwen. Hierdoor kon ze Europa economisch en militair bijbenen. Japan had lange tijd een klassensysteem gekend. Ook dit werd afgeschaft en iedereen werd sociaal gelijk verklaard. Verder was het niet langer verboden om naar het buitenland te gaan.

Deze verwestering leidde tot kolonisatie en emigratie. In de veertig jaar na de restauratie begon Japan haar gebied uit te breiden en vocht zij succesvolle oorlogen tegen China en Rusland. De nieuw verworven koloniën moesten bevolkt worden en dit leidde tot de eerste emigratie vanuit Japan. Vanaf 1885 werd het Japanners toegestaan naar Hawaii en later ook naar het Amerikaanse vasteland te vertrekken.

Er waren tussen 1885 en 1907 verschillende redenen voor emigratie, welke direct invloed hadden op het ontwikkelen van een "Japans Amerika".¹⁷ De eerste reden was gebaseerd op de gedachte dat er een mercantilistische expansie moest komen. De Japanners moesten in Amerika handelsposten hebben, waardoor Japan economisch dominant zou kunnen worden. Deze migranten werden de kern van het *Issei* leiderschap in de Verenigde Staten. Zij werden geleid door Fukuzawa Yukichi, een van de leidende krachten achter de Meiji-restauratie. Fukuzawa zag de emigratie als een manier om over de vastgeroeste gewoontes van een eeuwenlange feudale samenleving heen te komen. De Japanners waren gehoorzaam en hadden een immens respect voor autoriteit, wat ten koste ging van individualiteit en individuele ondernemingen. Hij was van mening dat dit er voor zorgde dat Japan niet kon meekomen in een wereld die gebaseerd was op competitie en concurrentie.¹⁸ Volgens hem moest de Japanse middenklasse naar het buitenland om een mercantilistisch netwerk op te bouwen. De mannen uit deze middenklasse moesten echter wel loyaal blijven aan het Keizerrijk. Zij zouden

¹⁵ E. Azuma, *Between Two Empires. Race, History, and Transnationalism in Japanese America* (New York, 2005) 9.

¹⁶ J. McKay e.a., *A History of Western Society* (Boston, 2008) 871.

¹⁷ E. Azuma, *Between Two Empires*, 21.

¹⁸ B. Mihalopoulos, 'An Exercise in Good Government: Fukuzawa Yukichi on Emigration and Nation-Building', *The Journal of Northeast Asian History* 9:1 (2012) 5-29, aldaar: 9:1.

immers in de Verenigde Staten zitten als handelaren uit Japan. Hierbij zocht hij ook nog naar specifiekere kwaliteiten zoals intellect, talent, “superieure raciale kwaliteiten” en een militaire achtergrond. Door het elitisme van Fukuzawa’s emigranten hadden deze mannen een grote invloed op de Japanse gemeenschap in de Verenigde Staten.

De tweede reden voor emigratie was gebaseerd op een Japanse variant op *Manifest Destiny*, waarin Japan voorbeschikt was om andere landen te koloniseren. Deze stroming kwam vooral op vanaf 1890, nadat de koloniën in Azië al grotendeels opgedeeld waren. Dit idee leefde voornamelijk onder hoogopgeleide studenten en intellectuelen. In tegenstelling tot de voorgaande groep hadden deze intellectuelen geen echte territoriale ambities. Zij uitten hun ideeën binnen de bestaande machtsstructuur van Amerika. Er was al een duidelijke scheiding tussen de blanke bevolking en goedkope werkkrachten uit Azië door de Chinese migranten en hun lage positie in de maatschappij. De intellectuelen wilden dus een vreedzame expansie door het opbouwen van semiautonome economische gebieden binnen het al bestaande Amerikaanse systeem. Deze stroming zorgde ervoor dat de lager geschoolde Japanners een onderdeel werden van de agrarische economie en stimuleerde ook dat de Japanse arbeiders integreerden in de Amerikaanse samenleving.

De laatste reden kwam voort uit een ideologie gebaseerd op hard werken, streven en succes, welke het best past bij de gemiddelde Japanse migrant. Het concept “The American Dream” had ook Japan bereikt en veel Japanners zagen de Verenigde Staten als een land met eindeloze mogelijkheden. Dit trok veel jonge, ambitieuze mannen, die zonder privileges waren opgegroeid, aan. Het sprak echter ook een tweede, nog veel grotere, groep aan: de vele werklozen van het platteland.

Voor de eerste twee groepen, Fukuzawa’s emigranten en de intellectuelen, waren deze boeren echter een risico. De relatie tussen het platteland en de elite in de steden was altijd gespannen geweest. De boeren hadden daardoor geen band met de stadselite en voelden geen genegenheid voor de overheid. Pas na de oorlog met Rusland, in 1905, was de regering begonnen met het succesvol integreren van deze boeren. Een groot aantal arbeiders was de Grote Oceaan echter al overgestoken voordat de nieuwe regering hen tot loyale keizerlijke burgers had kunnen omvormen. Deze groep kwam naar Amerika om te werken en had vaak dus geen politieke agenda. Dit botste met de twee andere groeperingen, die wel met een ‘hogere doel’ naar de Verenigde Staten waren gekomen.

Politieke relaties

De politieke relatie tussen Japan en de Verenigde Staten was vrij vredig. President Theodore Roosevelt zag dat Japan een machtige natie was en was dan ook van mening dat Japanse immigranten met respect behandeld moesten worden. In 1907 werd een herenakkoord gesloten

tussen Japan en de Verenigde Staten. Dit akkoord hield in dat de Verenigde Staten Japanse immigratie niet zou verbieden, maar dat Japan, op haar beurt, de migratie naar Amerika wel een halt zou toeroepen. Het akkoord kwam in reactie op de spanningen die in de voorgaande jaren waren ontstaan in Californië. Hoewel dit akkoord de immigratie van Japanners deels stopte bleven de Japanse mannen die al in Amerika werkten wel hun familie naar de Verenigde Staten halen. Een complete migratiestop was er dus niet. In 1924 werd de migratie met de Immigration Act compleet gestaakt. Tegelijkertijd werd het herenakkoord ook opgeheven.

Franklin D. Roosevelt schreef voordat hij president was, in 1923, een artikel genaamd *Shall We Trust Japan*. Zijn conclusie was toen dat er geen reden was om een conflict tussen Japan en de Verenigde Staten te vrezen. De conferentie in Washington uit 1921-22, waarin de politieke situatie in Azië werd besproken met onder andere Japan, was geslaagd en de zorgen voor een dergelijk conflict waren weggenomen. Er was afgesproken dat er geen wedloop zou komen voor maritieme superioriteit en Azië was groot genoeg voor zowel Japan als de Verenigde Staten om handel te drijven.¹⁹

President Herbert Hoover zag in 1931 echter wel een Japanse dreiging. In 1894, 1904 en 1914 had Japan agressief gehandeld tegenover haar buurlanden en drie keer hebben de Verenigde Staten dit genegeerd. Hoover vond dat hij de crisis in Mantsjoerije, dat Japan net was binnengevallen, niet kon negeren en dat het agressief en dreigend gedrag was vanuit Japan.²⁰

In 1934 zei Franklin D. Roosevelt, die toen net een jaar president was, tegen Henry L. Stimson, de voormalige minister van Buitenlandse Zaken onder president Hoover, dat hij onder de indruk was van de Japanse inval in Mantsjoerije. Hij zag echter wel eventuele problemen voor de toekomst, mocht Japan haar expansiedrang niet verzaken. Hij was dus afgestapt van het idee dat hij in 1923 had, dat er geen reden was voor een conflict.²¹ Na 1937, waarin Japan openlijk de oorlog verklaarde aan China, begon Roosevelt zich steeds meer zorgen te maken. Toch wilde hij de non-interventie politiek niet staken. Deze politiek werd vanaf de jaren '20 al succesvol gevoerd en ook het volk voelde er niets voor om hier verandering in aan te brengen.²² Roosevelt was ook bang dat Japan zich nog extremer zou gedragen als hij economische sancties zou nemen. Bovendien kon hij zich een oorlog met Japan niet veroorloven, nu de dreiging van Duitsland steeds groter werd. Zowel Japan als de Verenigde Staten hadden hun prioriteiten in andere gebieden liggen en niet bij elkaar. Japan richtte zich

¹⁹ R. Janssens, 'What Future for Japan?', 46.

²⁰ N. Graebner, 'Hoover, Roosevelt, and the Japanese' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History*, 25-52 aldaar: 25

²¹ R. Janssens, 'What Future for Japan?', 48.

²² R.H. Spector, *Eagle Against the Sun*, 9.

voornamelijk op China en Amerika legde de nadruk op de Europese politiek. Dit deed de onderlinge politieke relaties geen goed.²³

Racisme

Hoewel na de aanval op Pearl Harbor de stemming zich tegen de Japanners keerde was dit niet alleen een gevolg van de oorlog. De internationale gebeurtenissen versterkten slechts de racistische gevoelens die er altijd al waren geweest.²⁴ Het racisme was gebaseerd op een simpele angst en een simpel wantrouwen tegenover vreemdelingen die een andere huidskleur en cultuur hebben, maar ook op de altijd aanwezige economische conflicten tussen Japanners en blanke Amerikanen.²⁵ Bijna alle Amerikanen waren naar de Verenigde Staten gemigreerd, dus vele waren ooit buitenlanders en zijn pas na generaties geaccepteerd als Amerikanen. Deze focus op etniciteit leverde voor de Japanners problemen op. Door hun huidskleur werden Japanners altijd, ook als ze in Amerika waren geboren, gezien als buitenlanders.²⁶

De eerste Japanse immigranten kwamen aan in een Amerikaanse maatschappij waarin er al vooroordelen bestonden over mensen uit Azië, doordat er al jaren problemen waren met de Chinese inwoners. De Chinezen waren halverwege de negentiende eeuw naar de Verenigde Staten gekomen. Tussen 1850 en 1880 kwamen er al meer dan 300.000 mensen naar Amerika om daar te werken. Ze hadden weinig rechten, werden gezien als heidenen en kwamen niet in aanmerking voor staatsburgerschap. In 1882 eindigde de Chinese immigratie, doordat de Chinese Exclusion Act werd ingevoerd. Niet lang hierna begon echter de Japanse immigratie. Op deze manier ontstonden er anti-Japanse vooroordelen die hun fundament hadden liggen in het al bestaande anti-Chinese sentiment.²⁷ Voor de blanke bevolking waren Chinezen en Japanners beiden even onbetrouwbaar. De groepen werden samen op dezelfde hoop gegooid: *the Yellow Peril*, vrijelijk vertaald: het gele gevaar.²⁸ Deze vorm van racisme was vertrouwd voor de meeste Amerikanen aan de westkust, doordat het paste in het beeld dat het blanke ras superieur was; een notie die veel Amerikanen toch al hadden.²⁹

In de beginjaren van de Japanse immigratie werkten de meeste nieuwe immigranten op het land. Naar mate er meer Japanners kwamen werd de concurrentie met de blanke Amerikanen groter en

²³ M. Kinhide, 'The Structure of Japanese-American Relations in the 1930s' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History*: 595-606 aldaar: 596.

²⁴ A. Girdner & A. Loftis, *The Great Betrayal. The Evacuation of the Japanese-Americans during World War II* (Londen, 1969) 33.

²⁵ Ibidem, 33.

²⁶ D. Yoo, *Growing Up Nisei. Race, Generation, and Culture among Japanese Americans of California 1924-49* (Urbana, 2000) 9.

²⁷ A. Girdner & A. Loftis, *The Great Betrayal*, 34.

²⁸ E. Azuma, *Between Two Empires*, 38.

²⁹ R. Daniels, *Concentration Camps USA: Japanese Americans and World War II* (New York, 1972) 3.

liepen de spanningen op. Vooral vanaf 1890 nam de discriminatie tegenover de Japanners toe, doordat de toegenomen Japanse immigratie samenviel met een economische depressie in de Verenigde Staten.

In 1900 werd San Francisco getroffen door de builenpest, die werd overgebracht door ratten die meekwamen op schepen uit Azië. Dit leidde tot een vermoeden dat de schuld van de pest lag bij de Aziatische bevolking. In reactie op de nieuwe anti-Japanse activiteit werd de Japanese Association of America opgericht. Deze organisatie functioneerde voornamelijk als een centraal hoofdkantoor voor de vele losse Japanse organisaties die al bestonden in Californië. De blanke meerderheid van Californië begon de vereniging echter steeds meer te wantrouwen. Men had het vermoeden dat de organisatie door Japan werd beïnvloed en dat het wellicht zelfs geld uit het Keizerrijk kreeg.

De grootste escalatie van anti-Japans sentiment kwam in 1905. Japan had net Rusland verslagen en voor het eerst werd de blanke superioriteit in Azië in twijfel getrokken. In Amerika zelf kwamen er tussen 1903 en 1905 45.000 nieuwe Japanse immigranten binnen, wat de Japanse dreiging ernstiger leek te maken dan in de voorgaande jaren. De *San Francisco Chronicle*, een conservatieve Republikeinse krant, begon een anti-Japanse campagne in februari waarin men, naast de klassieke economische en raciale argumenten, stelde dat de Japanners een dreiging waren voor blanke Amerikaanse vrouwen en dat elke Japanner eigenlijk in het geheim in spion was.³⁰ Een week hierna werd er een wet doorgevoerd die de Japanse immigratie beperkte. Dit racisme bleef meestal echter beperkt tot het westen van de Verenigde Staten en leefde in de rest van het land minder. Dit valt wellicht te wijten aan het feit dat de meeste Japanners nu eenmaal in het Westen woonden.

Het racisme leefde niet alleen onder de lagere klassen van de bevolking. Zelfs President Roosevelt stelde dat de Japanse immigratie problemen opleverde. Toen er in 1924 een wet werd voorgesteld die de Japanse immigratie moest stoppen uitte Roosevelt, toen nog geen president, maar slechts een burger van de Verenigde Staten, zijn anti-Japanse sentimenten door te stellen dat Amerikanen niet houden van buitenlanders op Amerikaans grondgebied en dat men zich niet moest mengen met de Japanners. Dit zei hij uit bezorgdheid voor de puurheid van zowel het blanke als het Japanse ras.³¹

Een van de grootste problemen waar de Japanners mee te maken kregen was dat zij niet genaturaliseerd konden worden, omdat dit slechts voorbestemd was voor "*free white immigrants*".³²

De Nisei waren echter in de Verenigde Staten geboren en hadden daardoor automatisch het Amerikaanse burgerschap. Hierdoor hoopten vele Nisei dat zij niet op basis van hun ras zouden worden buitengesloten.³³ Zij werden echter alleen maar gezien als een grotere bedreiging. James D. Phelan, een senator uit Californië, stelde dat "*Japanese do not lose their racial identity, but (...) it*

³⁰ R. Daniels, *Concentration Camps USA*, 11.

³¹ R. Janssens, *'What Future for Japan?'*, 46.

³² D. Yoo, *Growing Up Nisei*, 13.

³³ D. Nagata, *'The Japanese American Internment*, 50.

perseveres through all generations".³⁴ Phelan had op zijn campagneposters ook de tekst "*Keep California White*".³⁵ Hij was van mening dat mensen die niet blank waren nooit zouden kunnen assimileren en dat zij daardoor een bedreiging vormden voor zijn culturele waarden. In 1912 schreef hij dan ook het volgende: "*This is a white man's country (...) We cannot make a homogeneous population out of people who do not blend with the Caucasian race*".³⁶ Het racisme was dus niet slechts iets van de boeren en arbeiders die met Japanners werkten en die economische problemen hadden. Ook in de politiek werden de Aziaten gediscrimineerd.

Japanse Amerikanen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog

In de jaren voor de Tweede Wereldoorlog werden Nisei steeds meer van belang. Zij begonnen volwassen te worden en het werd belangrijk voor de Issei dat deze tweede generatie begrip zou krijgen voor wat het betekende een Japanse Amerikaan te zijn.³⁷ In Japans-Amerikaanse kranten uit deze tijd zijn drie belangrijke thema's te ontdekken die hierover gaan. Ten eerste schreven veel journalisten over een "raciale verantwoordelijkheid". Door hard te werken en initiatieven te ondernemen moesten de Nisei het aanwezige racisme tegengaan en ongelijk bewijzen. Verder moesten Nisei hun relaties wel binnen het Japanse Amerika houden. Men richtte zich hier op "raciale solidariteit", wat in de praktijk inhield dat men relaties moest vormen en moest trouwen met mensen binnen de Japanse wereld. Het derde thema was het "raciale slachtofferschap". Na de oorlog tussen Japan en China in 1937 stond de Amerikaanse pers sympathieker tegenover China. De Japanners zagen dit als propaganda waar de Nisei maar mee moesten leren leven. Het werd de Nisei ingeprent dat zij uiteindelijk dus een ondergeschikte rol hadden in de Amerikaanse samenleving.³⁸ Toch zagen de Nisei zichzelf niet altijd zo. De meeste jonge Japanners die in de Verenigde Staten waren geboren zagen zichzelf als Amerikaanse burgers. Zij hadden discriminatie aan den lijven ondervonden, omdat zij gekleurd waren, maar waren ook Amerikaans staatsburger. Van de ongeveer 127.000 Japanse Amerikanen die in de Verenigde Staten leefde, woonde er op het moment van de aanslag op Pearl Harbor meer dan 112.000 in enclaves aan de westkust van Amerika.³⁹ Vanaf 1940 was twee derde van deze 127.000 Japanse Amerikanen in de Verenigde Staten geboren.⁴⁰ Ongeveer 90% procent van de Japanners leefde aan de westkust en driekwart

³⁴ J. Phelan, geciteerd uit: D. Yoo, *Growing Up Nisei*, 16.

³⁵ Zie bijlage 1.

³⁶ J. Phelan, geciteerd uit: R. Cherny, 'City Commercial, City Beautiful, City Practical. The San Francisco Visions of William C. Ralston, James D. Phelan and Michael M. O'Shaughnessy', *California History* 73:4 (1994) 297-307 aldaar: 304.

³⁷ ³⁷ D. Yoo, *Growing Up Nisei*, 68.

³⁸ Ibidem, 69.

³⁹ G. Okihiro, *The Columbia Guide to Asian American History* (New York, 2001) 104.

⁴⁰ R. Daniels, *Coming to America. A History of Immigration and Ethnicity in American Life* (New York, 1990) 252.

leefde in Californië.⁴¹ Binnen de Japanse gemeenschap waren er in 1940 zelfs al ongeveer 5000 *Sansei*, de derde generatie.⁴² Elke nieuwe generatie voelde zich steeds Amerikaanser en was dieper geworteld in de Amerikaanse cultuur.⁴³

Hoewel de Nisei relatief goed waren aangepast aan het leven in Amerika, was hun assimilatie beperkt gebleven door het racisme. Tegen 1940 leefde de meeste Japanse Amerikanen in gesloten Japanse gemeenschappen in steden zoals San Francisco, Seattle en Los Angeles. Zowel de Issei als de Nisei waren nooit echte Amerikaanse burgers geworden. De Issei waren het niet, omdat ze geen recht hadden op het staatsburgerschap en omdat zij vaak vasthielden aan het oude Japan. De Nisei hadden wel het burgerschap, maar waren op basis van hun huidskleur altijd tweederangs burgers.

Italiaanse Amerikanen

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Amerika niet alleen in oorlog met Japan, maar ook met Nazi-Duitsland en het Italië van Mussolini. Behalve een Japans Amerikaanse bevolking was er ook een grote Duitse en Italiaanse gemeenschap. Nu Amerika met beide landen in oorlog was hadden ook die bevolkingsgroepen een minder stabiele positie.

De Italiaanse migratie naar de Verenigde Staten ontstond eind jaren 1870 en liep tot ongeveer het midden van de jaren 1920, deels samenlopend met de Japanse migratie. In 1861 werd het koninkrijk Italië opgericht, maar er was nog geen politieke eenheid in het land. Ook was er in de eerste decennia van het koninkrijk geen sterke nationale identiteit. Na de oprichting waren de sociaaleconomische omstandigheden slecht, wat mensen naar de Verenigde Staten dreef. De meeste van deze nieuwe migranten hadden geen banden met het koninkrijk, maar voelden zich eerder verbonden met hun regio of hun dorp. Door deze regionale banden kon er in de Verenigde Staten geen hechte Italiaanse gemeenschap gevormd worden. Oude vooroordelen en regionale conflicten stonden dit in de weg.⁴⁴ Voor Amerikanen met een Angelsaksische achtergrond leek het echter wel een gemeenschap.⁴⁵ Dit leidde, in combinatie met het bestaande idee dat Noord-Europeanen superieur waren, tot een stereotypering van de Italiaan, ondanks de vele verschillende achtergronden. Iedereen uit Italië, maar ook uit andere mediterrane landen, viel uiteindelijk onder de noemer Italiaan, of "*Wops*". Deze discriminatie nam af tijdens de Eerste Wereldoorlog, toen Italië en de Verenigde Staten samen tegen Duitsland vochten.⁴⁶

⁴¹ A. Heinrichs, *The Japanese American Internment, Innocence, Guilt, and Wartime Justice* (New York, 2001) 13.

⁴² R. Daniels, *Asian America*, 177.

⁴³ A. Heinrichs, *The Japanese American Internment*, 13.

⁴⁴ S. Luconi, 'Discrimination and Identity Construction: The Case of Italian Immigrants and their Offspring in the USA', *Journal of Intercultural Studies* 32:3 (2011) 293-307 aldaar:295.

⁴⁵ *Ibidem*, 297.

⁴⁶ *Ibidem*. 299.

In het interbellum ontstond er wel meer een etnische identiteit op basis van een nationale afkomst. Ondertussen was er al een tweede generatie Italianen geboren, die de lokale en regionale banden niet meer bezat, maar zich voornamelijk Italiaans-Amerikaans voelde. Ook kwamen er weinig nieuwe Italiaanse migranten bij, door de nieuwe scherpe immigratiewetgeving.

Het begin van de Tweede Wereldoorlog verstoortte deze eenheid en leidde tot een nieuwe opleving van het racisme. Hoewel de Italianen duidelijk aangaven sentimentele banden met hun vaderland te hebben, maakte de Italiaanse gemeenschap duidelijk dat zij de Verenigde Staten steunde in de oorlog, niet alleen als Amerikaanse staatsburgers, maar als Amerikaanse burgers van Italiaanse afkomst.⁴⁷ Toch laat een Gallup Poll uit 1942 zien dat slechts 14% van de Amerikaanse bevolking positief tegenover haar Italiaanse medeburgers stond. Dit in tegenstelling tot de Duitse Amerikanen, waar 41% van de Amerikanen positief tegenover stond.⁴⁸ Niet-genaturaliseerde Italianen aan de westkust werden gezien als vijanden en werden vanaf januari 1942 geïnterneerd. Dit waren echter slechts 228 van de 600.000 Italiaanse vreemdelingen.⁴⁹ De meeste van hen mochten in juni weer terug naar huis. In de herfst van 1942 was het vijandelijke stigma van de Italiaanse Amerikanen verdwenen.⁵⁰ Bovendien vochten veel Italianen mee in de oorlog. De oorlog zorgde ervoor dat de Italianen sneller wilden assimileren.⁵¹

Door de eerdere discriminatie zochten de Italianen ook verbintenis met de andere Europese groeperingen. Zo richtten de meeste etnische groeperingen, en de Italianen dus ook, zich tegen Afro-Amerikanen die vanuit het Zuiden steeds meer naar de noordelijke steden trokken. Op deze manier werden ze uiteindelijk geaccepteerd, omdat ze wel tot de blanke Europeanen behoorden.⁵²

Duitse Amerikanen

Hoewel er geen officiële Duitse migratie is gedocumenteerd tijdens de Spaanse ontdekking van Amerika was er al een aantal Duitsers aanwezig toen Jamestown werd opgericht in 1607 in Virginia.⁵³ Hoewel er altijd wel Duitse immigranten aanwezig waren, waren er nog geen duidelijke Duitse invloeden tot 1683, toen Germantown werd opgericht in Pennsylvania. Dit was de eerste Duitse kolonie en was bovendien opgericht door religieuze dissidenten die uit hun moederland waren gevlucht. In tegenstelling tot de Italianen en de Japanners behoorden de Duitsers dus tot de

⁴⁷ S. Luconi, 'Discrimination and Identity Construction', 301.

⁴⁸ Gallup Poll 1942, geciteerd uit: S. Luconi, 'Discrimination and Identity Construction', 302.

⁴⁹ R. Bayor, *Neighbors in conflict. The Irish, Germans, Jews and Italians of New York City, 1929-1941* (Baltimore, 1978) 124.

⁵⁰ H. Nelli, *From Immigrants to Ethnics: The Italian Americans* (New York, 1983) 171.

⁵¹ R. Alba, *Italian Americans, Into the Twilight of Ethnicity* (Englewood Cliffs, 1985) 78.

⁵² S. Luconi, 'Discrimination and Identity Construction', 304.

⁵³ L. Rippley, *The German-Americans* (Boston, 1976) 23.

allereerste kolonisten van de Verenigde Staten. De Duitse migratie naar de Verenigde Staten is op dit moment begonnen en is eigenlijk altijd doorgegaan.

Na de Eerste Wereldoorlog ontstond er in Amerika een vrees voor alles wat onbekend en buitenlands was en voor de constante stroom van immigranten.⁵⁴ Nadat Hitler de macht in Duitsland had gegrepen in 1933 verklaarde hij dat alle Duitsers ter wereld trouw moesten zijn aan het Duitse Rijk. De Duitse Amerikanen reageerden hier zelden positief op en voor de meeste van hen was het juist een reden om de laatste banden met het rijk te verbreken.⁵⁵ Er waren ondertussen bijna zeven miljoen mensen van Duitse afkomst in de Verenigde Staten, maar ongeveer 75% hiervan was in Amerika geboren. De ongeveer 600.000 meer recente immigranten waren dus in de minderheid, zeker binnen de totale bevolking van de Verenigde Staten, die 124 miljoen bedroeg.

Er was slechts een beperkt aantal nazi's in Amerika en deze waren zorgvuldig uitgezocht. Vanaf 1924 werden er al kleine nazipartijen opgericht in de Verenigde Staten, door aanhangers van Hitler. Nadat hij echter kanselier werd in 1933 ontstond er in Amerika verzet tegen deze bewegingen.

De meeste Duitse Amerikanen voelde in 1933 wellicht nog enige trots over het politieke succes van Hitler, maar dat nam halverwege 1934 vrijwel compleet af, toen de eerste berichten van de terreur van de nazi's Amerika bereikten.⁵⁶ De Duitsers in Amerika waren vaak maar al te bereid om afscheid te nemen van hun Duitse afkomst.

Toen Amerika uiteindelijk deelnam aan de Tweede Wereldoorlog waren de Amerikaanse politici toch wel wantrouwend tegenover mensen van Duitse afkomst. Men vreesde namelijk de ontwikkeling van een vijfde kolonne en was bereid actie te ondernemen. Deze angst was echter voor het grootste deel ongegrond.⁵⁷ Toen bleek hoeveel burgers van Duitse afkomst meevochten aan Amerikaanse zijde nam het wantrouwen vanzelf af.

De Duitsers zelf wilden vooral het nazi-label vermijden. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was er een sterk anti-Duits sentiment geweest. In deze oorlog wilden ze dat vermijden. De Duitsers zorgden er dan ook voor dat zij zeer publiekelijk hun steun aan Amerika uitspraken.⁵⁸

⁵⁴ L. Rippley, *The German-Americans*, 196.

⁵⁵ Ibidem, 198.

⁵⁶ Ibidem, 201.

⁵⁷ Ibidem, 207.

⁵⁸ R. Bayor, *Neighbors in conflict*, 123.

De overheid en haar beampten

Na de aanslag op Pearl Harbor op 7 december 1941 begon de Amerikaanse overheid zich zorgen te maken over vijanden binnen de grenzen van de Verenigde Staten. Het eerste wat de overheid dus wilde doen was het land voorbereiden op een oorlog, door het *“enemy alien problem”*, het probleem dat er zoveel buitenlandse vijanden in Amerika woonden, te onderzoeken.⁵⁹ In de avond van 10 december raakten de medewerkers van Generaal DeWitt, op basis van informatie van een “betrouwbare bron”, ervan overtuigd dat 20.000 Japanse Amerikanen uit San Francisco en omstreken in opstand zouden kunnen komen. Er werd haastig een evacuatieplan opgesteld, om al deze mensen op te kunnen pakken, wat werd goedgekeurd door de plaatselijke leider, Generaal Benedict. Het plan werd echter toch afgeblazen op advies van het lokale hoofd van de Federal Bureau of Investigation, Nat Pieper, die het leger wees op het feit dat hun bron van informatie over deze opstand een voormalig medewerker van de FBI was, die was ontslagen omdat hij een te rijke fantasie had. Een opstand van deze schaal had niet eens plaats kunnen vinden, omdat het genoemde aantal opstandelingen, 20.000, meer was dan het aantal Japanse mannen, vrouwen en kinderen die op dat moment in het gebied woonden.⁶⁰ Toch werd er op 11 december een memorandum naar Washington gestuurd over de vermeende opstand met daarna het advies om te kijken naar de mogelijkheid om buitenlanders te detineren.⁶¹ Negen dagen hierna adviseerde Generaal DeWitt dat alle buitenlanders van veertien jaar en ouder uit vijandige naties opgepakt moesten worden. Hierbij ging het dus niet alleen om Amerikanen van Japanse, maar ook van Duitse en Italiaanse afkomst. Er is nooit serieus op dit voorstel ingegaan. Op dat moment waren er al meer dan een miljoen ‘buitenlandse vijanden’ uit alleen Europese landen. Toch was DeWitts suggestie niet helemaal zinloos. Nu het idee om zogeheten ‘enemy aliens’ te detineren eenmaal was uitgesproken begonnen meer mensen zich erbij aan te sluiten. De meest cruciale aanhanger van het plan was de Provost Marshall General, de leidinggevende officier van de militaire politie, Majoor Generaal Allen Gullion. Hij was zeer bezorgd over een vijfde kolonne in de Verenigde Staten. In Amerika leefde sinds de val van Frankrijk in juni 1940 het idee dat een dergelijke vijfde kolonne in Frankrijk een grote rol had gespeeld bij het verlies tegen de nazi’s. In augustus van datzelfde jaar nam G-2, de inlichtingentak van het leger, het idee over dat in de Verenigde Staten eenzelfde gevaar dreigde en dat het leger wellicht mensen zou moeten oppakken om dit te voorkomen. Gullion zag in dat het leger geen jurisdictie had om staatsburgers te arresteren of vast te houden. Dit zou pas kunnen als er een

⁵⁹ W. Ng, *Japanese American Internment during World War II, A History and Reference Guide* (Westport, 2002) 14.

⁶⁰ R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans* (New York, 1975) 15.

⁶¹ Zie bijlage 2.

noodtoestand verklaard zou worden en daardoor de krijgswet van kracht zou zijn. Dan zou het leger over gaan op de arrestaties en zou het mogelijk zijn om actie te ondernemen.

Gullion diende op 22 december dan ook een verzoek in bij de Minister van Oorlog, Stimson, om de verantwoordelijkheid voor het lot van 'enemy aliens' vanuit de civiele jurisdictie van het ministerie van Justitie te verplaatsen naar de militaire jurisdictie van het ministerie van Oorlog. Hier kreeg hij echter een negatieve reactie op. Tegen het einde van december werd er vanuit het ministerie van Oorlog meer druk uitgeoefend op het ministerie van Justitie om strikter te zijn tegenover de Japanners en andere buitenlandse vijanden aan de westkust.⁶² Ondanks dat er in deze eerste maand na Pearl Harbor nog niet echt actie werd ondernomen, werd er al wel met het idee van internering gespeeld. Majoor Generaal Kenyon Joyce, commandant van het negende legerkorps, stelde dat sabotage een grote rol had gespeeld bij de aanval en dat *"any hostile attack against the Northwestern Sector will be characterized by a similar treacherous activity. From what is known of the Japanese character and mentality it is also considered dangerous to rely on the loyalty of native born persons of Japanese blood unless such loyalty can be affirmatively demonstrated."*⁶³ In de hoogste sferen van het leger was er angst voor verlies door middel van verraad. Wanneer deze angst wordt gecombineerd met bestaande racistische opvattingen over Japanners, ontstaan er gedachtegangen en uitspraken zoals de bovengenoemde vrees van Joyce. Hoewel er dus nog geen concrete maatregelen waren genomen waren er al wel plannen voor. In deze plannen was het voor iedereen duidelijk dat de burgers van Japanse afkomst het grootste gevaar vormden.

Dit racisme is ook terug te vinden in het Amerikaanse Congres. Hoewel er in de eerste maand absoluut nog niet over evacuaties wordt gesproken, en dit zelfs door sommige leden wordt tegengesproken, is er soms een duidelijk anti-Japans sentiment waar te nemen. Dit komt sterk naar voren bij de bijeenkomst van het Huis van Afgevaardigden op maandag 8 december, één dag na de aanslag, waarbij wordt gesproken over de oorlog met Japan. Zo stelt Charles Plumley, een Republikeinse congressman uit Vermont, het volgende:

"The diabolically infamous treachery of the Japanese brands the race as never to have been and not now entitled to be trusted or treated as civilized; It confirms the judgment and wisdom of our forebears, who would and did exclude them from citizenship. (...) I shall vote to exhaust, if need be, all the power and resources of this country to the end that nobody ever again will undertake so perfidiously to betray us in order that, starting with a clean slate, having destroyed the enemies of civilization and Christianity, there may be wiped off the face

⁶² Zie bijlage 3.

⁶³ Telefoon gesprek tussen DeWitt en Joyce, 8 januari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 20.

*of the earth those paganistic philosophies and all those concurrent evils for which Japan and the Axis stand.*⁶⁴

Volgens Plumley is het hele Japanse ras niet te vertrouwen en ongeciviliseerd. Hij verwijst hierbij zelfs nog naar de Japanse Amerikanen door te stellen dat het wijs was van de eerdere leden van het Congres om de Japanners niet in aanmerking te laten komen voor staatsburgerschap. Geen van de aanwezige leden heeft iets aan te merken op Plumleys gedachtegang en geen van hen gaat in op het vrij racistische wereldbeeld dat hij hier tentoonstelt.

In hetzelfde debat vertelt de Democraat Guy Moser, een afgevaardigde uit Pennsylvania, het volgende:

*“Whether Commodore Perry was right in undertaking to bring the heathens Nipponese the advantages of civilization, appears in the light of current events questionable. From my earliest youth I recall the activities of churches in my nativity to the land of the Nippon to bring Christianity to all the world in keeping with the teachings of the Master. The degree of success is still questionable in the light of the un-Christian treachery of the most enlightened of their Nation sent to this land of ours under the guise of diplomacy.”*⁶⁵

Moser verwijst hier naar de opening van Japan door Commodore Perry in 1853 en de bekeringsmissie die de Amerikanen hadden. Tijdens de gebeurtenissen op 7 december was er in Washington een Japanse afgezant om vrede te bespreken. Toch werd Amerika door Japan aangevallen. Moser stelt dat dit onchristelijk verraad is en dat het dus te betwijfelen valt hoe christelijk, en daarmee hoe geciviliseerd, Japan nu eigenlijk is. Hoewel Moser het niet letterlijk heeft over de Japanse Amerikanen is zijn redenering daar wel naar door te trekken. Ook de Japanners in de Verenigde Staten weigerden zich vaak te bekeren tot het christendom. Ook zij zouden dus onbetrouwbare heidenen zijn.

John Jennings, een Republikein uit Tennessee, gaat zelfs nog een stap verder. Hij verklaart tegenover het Huis dat zijn medecongresleden het gevaar nooit wilden zien:

“Some Members of Congress and certain sections of the press have permitted themselves to be influenced or blinded and have refused to see clearly the danger which was confronting our country. Only the shock of an actual attack by these little yellow rats has finally opened their eyes. Now they know that even while bland Japanese liars told typical Japanese lies,

⁶⁴ C. Plumley in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9524.

⁶⁵ G. Moser in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9531.

*posing as emissaries of peace, the war-drunk midgets they represent were seeking their airplanes and ships to attack our outposts.*⁶⁶

Jennings heeft het net als Moser over de Japanners en niet specifiek over de Japanse Amerikanen. Toch zijn zijn uitspraken wel op hen van toepassing. Hij schetst, net als Moser, een algemeen beeld over de Japanners, wat dus automatisch ook geldt voor de Japanners in Amerika. Waar het bij Moser slechts onbetrouwbare heidenen waren, zijn de Japanners bij Jennings nog verachtelijker. Hij spreekt over gele ratten en door oorlog geobsedeerde dwergen die altijd leugens verspreiden. Toch zijn er, ondanks dit overduidelijke racisme in het Amerikaanse Congres, in december 1941 nog maar weinig politici die publiekelijk oproepen tot evacuatie en opsluiting. Op 15 december dient John Rankin, een Democraat uit Mississippi, een voorstel in over drastische maatregelen tegenover de Japanners. Leland Ford, een Republikeins lid uit Californië, gaat hier echter tegenin met de woorden:

*“These people are American-born. They cannot be deported (...) whether we like it or whether we do not. This is their country (...) [when] they join in the armed forces (...) they must take the oath of allegiance (...) and I see no particular reason at this particular time why they should not. I believe that every one of these people should make a clear, clean acknowledgement [of loyalty].”*⁶⁷

Ford spreekt zich hier uit tegen eventuele deportatie, omdat hij zegt dat het niet kan, maar niet omdat hij het geen goed idee vindt. De Japanse Amerikanen, in dit geval alleen de Nisei, met hun staatsburgerschap, zijn Amerikanen en vrije burgers kunnen nu eenmaal niet zonder goede reden opgepakt en afgevoerd worden. Toch gaat ook Ford er niet vanuit dat alle Japanners die in de Verenigde Staten zijn geboren ook trouw zijn aan hun geboorteland. Hij gelooft dat zij allemaal op een of andere manier moeten laten blijken dat zij trouw zijn aan de Verenigde Staten. Blijkbaar is dit niet iets vanzelfsprekends, ondanks dat ze wel in Amerika zijn geboren en waarschijnlijk nog nooit in Japan zijn geweest.

In de eerste week van januari stuurt Ford een bericht naar minister van oorlog Stimson dat veel van zijn kiezers van hem eisen dat er preventieve actie ondernomen moet worden om een Japanse vijfde kolonne te voorkomen. In zijn brief schrijft hij het volgende:

⁶⁶ J. Jennings in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9534.

⁶⁷ L. Ford in het Huis van Afgevaardigden, 15 december 1941, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 21-22.

“That all Japanese, whether citizens or not, be placed in inland concentration camps. As justification for this, I submit that if an American born Japanese, who is a citizen, is really patriotic and wishes to make his contribution to the safety and welfare of this country, right here is his opportunity to do so, namely that by permitting himself to be placed in a concentration camp, he would be making his sacrifice, and he should be willing to do it if he is patriotic and working for us. As against his sacrifice, millions of other native born citizens are willing to lay down their lives, which is a far greater sacrifice, of course, that being placed in a concentration camp. Therefore any loyal Japanese should not hesitate to do that which is absolutely the best for the country, and to operate in such a manner that his particular activity would be for the greatest benefit.”⁶⁸

Een maand na zijn pleidooi in het Congres is Ford van gedachten veranderd.⁶⁹ Zelf stelde hij op 15 december nog dat, hoewel de Amerikanen het misschien wel willen, de burgers van Japanse afkomst niet zomaar kunnen worden gedeporteerd, omdat zij staatsburgers zijn. Hij schrijft nu echter dat alle Japanners, onafhankelijk van hun staatsburgerschap, in kampen geplaatst moeten worden. Dit is een nieuwe interpretatie van zijn eerdere stelling dat de Japanners moesten laten zien dat zij trouw waren aan de Verenigde Staten. Volgens hem kunnen de Japanners hun trouw en loyaliteit laten blijken door mee te werken en zich te laten opsluiten. Dit zou beter zijn voor het land, dus de Japanners moeten zich hiervoor opofferen. Hij gaat zelfs nog verder met zijn betoog en stelt dat veel andere Amerikanen hun leven geven door te vechten voor hun land en dat in vergelijking daarmee het opgesloten worden in een concentratiekamp slechts een kleine opoffering is.

Stimson stuurt tien dagen later zijn antwoord:

“Dear Mr. Ford:

This will acknowledge receipt of your letter of January 16, 1942, proposing the evacuation of all Japanese from the Pacific Coast and their internment inland in order to prevent fifth-column activity.

The internment of over a hundred thousand people, and their evacuation inland, presents a real problem. While the necessity for firm measures to insure the maximum was effort cannot be questioned, the proposal suggested by you involves many complex considerations.

Responsibility and authority for the determination of the necessity for internment in continental United States has been delegated by the President to the Attorney General by

⁶⁸ Brief van Ford aan Stimson, 16 januari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 22.

⁶⁹ G. Okihiro, *The Columbia Guide to Asian American History*, 119.

proclamations dated December 7 and 8, 1941. Those ordered interned by the Department of Justice are turned over to the Army for custody. The Army is prepared to provide internment facilities in the interior to the extent necessary.

The Army is submitting recommendations to the Attorney General for designation by him of restricted areas on the Pacific Coast. This, together with the pending alien registration directed by the President, should formulate the basis for a definite program of security from fifth-column activity emanating from this source. I take the liberty of suggesting that you present your views to the Attorney General for consideration.

I am grateful for your interest.”⁷⁰

Interessant aan deze brief is dat Stimson voornamelijk wijst op praktische problemen rond Fords verzoek. Ook wijst hij erop dat de beslissing over plannen van een eventuele internering van de Japanners niet in handen liggen van zijn departement, maar dat de Minister van Justitie, Francis Biddle, daarover gaat. Hij geeft echter wel duidelijk aan dat als het aan hem zou liggen hij de nodige maatregelen zou nemen. Hierbij zegt hij ook dat het leger bereid is om ruimte te maken voor eventuele kampen en dat het leger ook bezig is met het voordragen van plannen aan de minister van Justitie. Hij stelt voor dat Ford zijn plannen ook inlevert bij Biddle. Dit zegt hij wellicht omdat hij vaart achter de plannen wil zetten en omdat hij niet helemaal tevreden is met het feit dat Biddle over eventuele internering gaat. Op dit punt is het dus niet de vraag of de Japanners gedeporteerd moeten worden, maar is het vooral de vraag wanneer het gaat gebeuren. Geen van de betrokkenen lijkt ook maar enig moreel bezwaar te hebben tegen de plannen. Dit komt waarschijnlijk doordat zij het zien als een essentieel onderdeel van de bescherming van de Verenigde Staten. Er was een sterke vrees voor verraad en een vijfde kolonne. De manier om dit tegen te gaan was om alle Amerikanen met een Japanse afkomst op te pakken. Het gaat hierbij dan vooral over de Westkust van Amerika, omdat daar de meeste Japanners woonden.

Terwijl Ford contact had met Stimson was ook Generaal DeWitt een brief aan Stimson aan het opstellen. Op 21 januari leverde hij een voorstel in, waarin stond dat Californië in verschillende zones moest worden opgedeeld. In de A-zones, waar er 86 van waren, zouden geen vijandige buitenlanders mogen wonen en in acht B-zones, waar er strenge controles uitgevoerd zouden worden, mochten de vijandige buitenlanders wel wonen. De A-zones waren vooral verlaten gebieden langs de kust en hier woonden in totaal maar ongeveer 7000 ‘enemy aliens’. In de zones met de categorie B woonden ongeveer 50.000 buitenlanders. De helft hiervan was Italiaans en ongeveer een derde was Japans. Twee weken later verstuurde DeWitt gelijksoortige plannen voor Washington, Oregon en Arizona.

⁷⁰ Brief van Stimson aan Ford, 26 januari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 22-23.

Stimson keurde de voorstellen goed en zond ze op 25 januari door naar Biddle. Volgens de brief die hij meestuurde was er rond de westkust sprake van zeer veel Japanse militaire activiteit. In de brief stond ook dat alle schepen die hun havens verlieten werden aangevallen. Achteraf bleek dit niet waar te zijn. Generaal DeWitt was waarschijnlijk waarlijk bezorgd over een vijfde kolonne. Zijn natuurlijke voorzichtigheid leidde in combinatie met zijn racistische wereldbeeld helaas tot een paranoïde reactie op een niet bestaande situatie.⁷¹ Voor de Japanners was de situatie hoe dan ook hopeloos. Als er sabotage werd gepleegd zouden ze allemaal naar kampen verscheept moeten worden. Als er echter geen sabotage of verraad was zouden ze ook naar kampen moeten, als voorzorgsmaatregel. Deze gedachtegang komt duidelijk naar voren in een op 21 februari gehouden rede, door Earl Warren, het hoofd van Justitie in Californië, die contact onderhield met DeWitt:

Unfortunately [many] are of the opinion that because we have had no sabotage and no fifth column activities in this State (...) that none have been planned for us. But I take the view that this is the most ominous sign in our whole situation. It convinces me more than perhaps any other factor that the sabotage we are to get, the fifth column activities we are to get, are timed just like Pearl Harbor was timed and just like the invasion of France, and of Denmark, and of Norway, and all of those other countries. I believe that we are just being lulled into a false sense of security and that the only reason we haven't had disaster in California is because it has been timed for a different date (...) Our day of reckoning is bound to come in that regard.”⁷²

Het feit dat er nog geen anti-Amerikaanse activiteiten door de Japanners waren uitgevoerd hield dus alleen maar in dat ze acties aan het voorbereiden waren. De Japanse Amerikanen zouden hoe dan ook sabotage plegen, het was slechts de vraag wanneer het zou gebeuren.

Deze angst droeg iedereen met zich mee en bereikte haar hoogtepunt op 25 januari toen het Roberts Report, een verslag over Pearl Harbor, werd gepubliceerd. Een van de conclusies uit dit rapport was dat de effectiviteit van de aanval was verhoogd door de acties van Japanse spionnen en saboteurs. Ook stelde het rapport dat niet al deze spionnen duidelijk banden hadden met de Japanse Buitenlandse Dienst. Dit hield dus in dat Japanse Amerikanen op eigen houtje hadden besloten het Keizerrijk te helpen en anti-Amerikaanse acties uit te voeren, zonder dat hen dat was opgedragen. Hoewel nu bekend is dat dit niet waar was en dat dit denkbild waarschijnlijk is ontstaan door misinformatie vanuit interviews met officieren, leidde dit rapport ertoe dat veel mensen de conclusie

⁷¹ R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 25.

⁷² E. Warren bij een public congressional hearing, 21 februari 1942 geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 25.

trokken dat zij inderdaad gelijk hadden en dat de Japanners niet te vertrouwen waren.⁷³ Verder suggereerde het rapport dat de FBI ineffectief te werk was gegaan, omdat zij zich te letterlijk aan de grondwet had gehouden. Wanneer zij de wet lossier geïnterpreteerd zou hebben en strengere maatregelen genomen zou hebben, dan zou de aanslag minder ernstig zijn geweest en zou de schade beperkt zijn gebleven. Er was niet genoeg gedaan tegen de, in Amerika aanwezige, buitenlandse vijanden.⁷⁴ Ook had het leger niet genoeg maatregelen genomen en had het niet genoeg overlegd over het beleid dat zij voerde.⁷⁵ Het was dus bittere noodzaak dat er nu aan de westkust van de Verenigde Staten tijdig strenge maatregelen getroffen moesten worden, zodat iets als Pearl Harbor niet meer kon gebeuren. Op 29 januari kwam er bericht vanuit het ministerie van Justitie dat de 'enemy aliens', dus de vijandige buitenlanders zonder staatsburgerschap, uit de A- en B-zones in Californië moesten vertrekken. Het ging hier dus niet om mensen die in Amerika waren geboren en het ging dan ook om slechts 7000 buitenlanders, van wie er 3000 Japans waren.

Een dag later werden zorgen geuit door Minister van Marine Frank Knox en President Roosevelt over de Japanse bevolking op Hawaii. In 1940 waren er 150.000 mensen van Japanse afkomst op Hawaii, wat meer dan 37% van de totale bevolking was. Hiervan was ongeveer 80% daar geboren en dus staatsburger. Twee weken na Pearl Harbor was de situatie op Hawaii al besproken en toen verklaarde Generaal Emmons, die op Hawaii aanwezig was, dat de Japanse bevolking trouw aan Amerika toonde en dat zij eerlijk behandeld zou worden zolang zij blijf zou blijven geven van haar loyaliteit. Emmons had zelf niet echt vertrouwen in de Japanse loyaliteit, maar zag in dat zij nodig waren voor het functioneren van de economie op Hawaii. In Washington dacht men hier echter anders over. Op 19 december werd er al gesproken over de internering van alle Japanners op Hawaii. Emmons wist dit destijds succesvol tegen te gaan door te argumenteren dat dit een onuitvoerbaar plan was. Deze discussie wordt tot halverwege 1942 meerdere malen gevoerd. Uiteindelijk worden er nog geen 2000 Japanners naar kampen verscheept. Op Hawaii gold namelijk de krijgswet, wat ertoe leidde dat het leger, Emmons dus, de beslissingen kon nemen. Het feit dat de beslissingen door alleen het leger genomen konden worden leidde ertoe dat er een puur militair oordeel genomen kon worden over de Japanners en dit oordeel was dat zij niet een dusdanig gevaar vormden dat zij massaal geëvacueerd moesten worden. Doordat de beslissingen op het vasteland echter genomen werden door zowel het leger als de politiek speelden niet alleen de militaire aspecten een rol in het besluitvormingsproces en werd daar dus wel gekozen voor massa-evacuatie.⁷⁶

De politieke druk voor massa-evacuatie begon aan het einde van januari 1942 sterk op te lopen. Op 29 januari stond James Rowe, een van Biddles assistenten, onwillig toe dat alle buitenlanders en alle

⁷³ R. Daniels, *Concentration Camps USA*, 50.

⁷⁴ A. Girdner & A. Loftis, *The Great Betrayal*, 100.

⁷⁵ R.H. Spector, *Eagle Against the Sun*, 94.

⁷⁶ R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 28.

mensen van Japanse afkomst verwijderd zouden worden van Bainbridge Island, een kleine stad op een eiland in Puget Sound, een zeestraat in de staat Washington. Rowe realiseerde zich welke implicaties zijn beslissing met zich meedroeg en zei daarover in een telefoongesprek met Majoor Bendetsen, die voor Gullion werkte: *“The only thing that bothers me if we agree upon one [area] we might as well admit that we’re going to have the problem in every prohibited area, they’ll want all Jap citizens out.”*⁷⁷ Rowe had gelijk dat er inderdaad druk ontstond vanuit de andere zones om de Japanse Amerikanen te verwijderen. Er kwam echter ook steeds meer vraag naar de verwijdering van de Japanners van de gehele westkust van de Verenigde Staten. DeWitt zegt hierover tegen Bendetsen:

*“There’s a tremendous volume of public opinion now developing against the Japanese of all classes, that is aliens and nonaliens, to get them off the land, and in Southern California-in that area too-they want and they are bringing pressure on the government to move all the Japanese out. As a matter of fact, it’s not being instigated or developed by people who are not thinking but by the best people of California. Since the publication of the Roberts Report they feel that they are living in the midst of a lot of enemies. They don’t trust the Japanese, none of them.”*⁷⁸

Blijkbaar keerde de publieke opinie zich ondertussen nog sterker tegen de Japanners. De verwijdering moest er nu niet alleen uit militaire noodzaak komen, maar ook vanwege politieke redenen: het volk wilde het. Niet alleen de eerste generatie Japanners, de buitenlanders, waren gevaarlijk, maar ook de Nisei waren niet te vertrouwen. Het complete Japanse ras was niet loyaal aan Amerika en dat omvatte dus ook de Japanse Amerikanen, die in de Verenigde Staten waren geboren.⁷⁹

Na een bijeenkomst van een delegatie van het Huis van Californië wordt er een aanbevelingsbrief aan Stimson opgesteld waarin wordt gevraagd om strengere maatregelen.⁸⁰ In de aanbeveling staat onder andere dat het ministerie van Oorlog de macht moet krijgen over alle ‘enemy aliens’, als mede alle burgers met een dubbele nationaliteit. De eerste groep zijn alle Issei die geen staatsburgerschap mochten aanvragen en de tweede groep zijn alle Nisei. De Japanse wet stelde namelijk dat iedereen

⁷⁷ Telefoongesprek tussen Bendetsen en Rowe, 29 januari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 31.

⁷⁸ Telefoongesprek tussen Bendetsen en DeWitt, 30 januari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 31.

⁷⁹ G. Nakagawa, “‘What Are We Doing Here With All These Japanese?’: Subject-Constitution and Strategies of Discursive Closure Represented in Stories of Japanese American Internment”, *Communication Quarterly* 38:4 (1990) 388-402 aldaar: 390.

⁸⁰ Zie bijlage 4.

die etnisch Japans was, automatisch ook een Japans staatsburger was. Hoewel nergens in het document de Japanners specifiek worden genoemd is het duidelijk dat het oproept tot de onmiddellijke evacuatie van alle Japanse Amerikanen. Nu er van alle kanten eisen kwamen dat er iets moest gebeuren met de Japanners moest het leger serieus gaan nadenken over wat voor stappen zij zou ondernemen. Dat er stappen ondernomen moesten worden, daar twijfelde niemand meer aan. Nu was slechts de uitvoering van het plan nog problematisch.

Op 2 februari kwamen Generaal DeWitt, Gouverneur van Californië Culbert Olson, Tom Clark van het ministerie van Justitie en enkele leden van het ministerie van Agricultuur bij elkaar om te praten over de effecten van het verwijderen van alle Japanners uit Californië. Men vreesde voor de agricultuur en daarmee voor de voedselproductie, iets wat in oorlogstijd belangrijker dan ooit was. Ook vreesde men dat de verwijdering van de Japanners ertoe zou leiden dat veel Mexicanen en Afro-Amerikanen naar de staat zouden trekken om te werken op het land. Voor het eerst werd er nu gesproken over een evacuatie binnen Californië en niet naar staten die oostelijker lagen. Als de Japanners geëvacueerd zouden worden vanuit de kustplaatsen waar zij woonden, naar kampen in de valleien, ongeveer 150 mijl van de kust verwijderd, dan zouden zij vanuit daar groepen arbeiders kunnen sturen om op het land te werken. Op deze manier zouden de Japanners verwijderd zijn uit de belangrijke gevoelige kustgebieden en had de staat tegelijkertijd een grote hoeveelheid arbeiders tot haar beschikking. Gouverneur Olson was van plan prominente Japanse leiders bij zich te roepen om hen ervan te overtuigen om mee te werken. Op deze manier zouden de Japanners dus deels vrijwillig vertrekken en zou het de evacuatie gemakkelijker maken.

Majoor Generaal Gullion droeg echter ondertussen een van zijn medewerkers, Karl Bendetsen, op om een plan te ontwerpen voor massa-evacuatie. Gullion geloofde niet dat samenwerking met de Japanners zou lukken. Hij zei dat *“such cooperation will be dangerous to rely on and that the delay involved is extremely dangerous.”*⁸¹ De volgende dag ondertekende hij een formele aanbeveling voor massa-evacuatie en stuurde deze naar staatssecretaris van oorlog John McCloy.⁸² Hij zei hierin dat het zeer goed mogelijk was dat Amerika de oorlog zou verliezen, wanneer oorlogsproductie gehinderd zou worden door sabotage en dat de dreiging van Japanse sabotage reëel was. Deze situatie was volgens hem te gevaarlijk en er zouden geen halfslachtige maatregelen genomen moeten worden. Tussen deze officiële plannen door waren verschillende leden van het Congress een Special Interest Group aan het oprichten om federale actie tegenover de Japanners te forceren. McCloy werd dus door verschillende groepen zwaar onder druk gezet. Op 7 februari stuurde hij Bendetsen naar de Westkust om met generaal DeWitt de plannen over massa-evacuatie te bespreken. Ondertussen had Minister van Justitie Biddle al geproclameerd dat er 135 verschillende

⁸¹ A. Gullion in een memorandum aan staatssecretaris van Oorlog John McCloy, 5 februari 1942, zie bijlage 5.

⁸² Zie bijlage 6.

gebieden in Californië, Oregon, Washington en Arizona zones waren geworden, waaruit alle Japanse, Duitse en Italiaanse buitenlanders moesten vertrekken. De gehele kustlijn werd een zone waarin de buitenlanders wel mochten wonen, maar wat een *restricted zone* was, wat inhield dat er een avondklok werd ingesteld.⁸³ Biddle bleef er bij dat zijn departement geen bevoegdheid had om Amerikaanse burgers van Japanse afkomst te evacueren. Hij wijst McCloy er in een brief echter toch op dat er wel degelijk manieren zijn om de Japanse Amerikanen te evacueren.

“As I said in my letter of February 9, the proclamations issued by the President directing the Department of Justice to apprehend en evacuate alien enemies do not include American citizens of Japanese race; therefore the Department of Justice has no power or authority to evacuate American-Japanese. The question as to whether or not Japanese should be evacuated, whether citizens or not, necessarily involves a judgment based on military considerations. This, of course, is the responsibility of the Army. (...) No legal problem arises where Japanese citizens are evacuated; but American citizens of Japanese origin could not, in my opinion, be singled out of an area and evacuated with the other Japanese. However, the result might be accomplished by evacuating all persons in the area and then licensing back those whom the military authorities thought were not objectionable from a military point of view.”⁸⁴

Biddle voorziet dus voornamelijk justitiële problemen bij de evacuatie van de Japanse Amerikanen. Hij denkt dat zijn ministerie er niet bevoegd voor is en wijst erop dat het een taak voor het leger is. Zij kan namelijk militaire beslissingen maken voor het welzijn van het land.

McCloy was ondertussen, samen met minister van oorlog Stimson, naar de President gestapt met het verzoek of het leger een deel van de bevoegdheid over civiele zaken van het ministerie van Justitie kon krijgen. Stimson spreekt met Roosevelt over de telefoon over de evacuatie. De president zegt hierin dat hij toestemming aan Stimson geeft om alles te doen wat hij nodig acht, zolang hij maar zo redelijk mogelijk blijft. Waarom Roosevelt deze toezegging doet is niet duidelijk. Roger Daniels stelt dat het waarschijnlijk een combinatie was van de bestaande vooroordelen tegen Japanners, die Roosevelt had, de dreiging van een Japanse aanval en het feit dat harde actie tegen de Japanners was wat het volk wilde. Hij combineerde deze vraag om harde actie uiteindelijk met het verzoek om in ieder geval zo redelijk mogelijk te blijven.⁸⁵ Gary Okihori is het hier, in zijn boek *The Columbia Guide to Asian American History*, mee eens. In 1942 ging de oorlog slecht voor de Geallieerden en er was

⁸³ Zie bijlage 7.

⁸⁴ F. Biddle in een memorandum aan staatssecretaris van Oorlog John McCloy, 12 februari 1942, zie bijlage 8.

⁸⁵ R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 45.

een roep voor vergelding op de Japanse Amerikanen. Het idee van een massa-evacuatie was populair en Roosevelt was er van overtuigd dat de Japanners een gevaar vormden. Hij had immers al eerder gezegd dat hij de Japanners op Hawaii wilde internen. Dit plan was echter geblokkeerd door de militairen op het eiland. Zijn wantrouwen ten opzichte van de Japanners en zijn twijfel aan hun trouw aan de Verenigde Staten leidde tot de oproep tot evacuatie.⁸⁶

Hoewel Roosevelt nu zijn toestemming had gegeven om te doen wat noodzakelijk was, was het binnen het Ministerie voor oorlog nog niet duidelijk wat men eigenlijk noodzakelijk achtte. Stimson vond dat een evacuatie van alle Japanners, niet alleen de eerste generatie, rondom de belangrijkste strategische militaire plaatsen vereist was. Majoor Generaal Gullion en Bendetsen wilden een complete evacuatie en hadden McCloy er ook van overtuigd dat dit het beste was. Het grootste deel van de General Staff, de administratieve officieren binnen het leger, was het hier echter niet mee eens. Generaal DeWitt zat vast tussen wat het leger wilde en wat het ministerie verwachtte en wisselde zelf dus steeds van mening.

Army Chief of Staff George Marshall was, ondanks dat hij een adviseur van Roosevelt was, niet aanwezig geweest bij de meeste discussies over evacuatie. Gullions memorandum van 6 februari, waarin hij een massa-evacuatie aanraadt, krijgt Marshall pas op 11 februari te zien. Dit is de dag waarop Roosevelt al zijn toestemming gaf. Zijn ondergeschikte, Brigadegeneraal Mark Clark, geeft in een memorandum zijn militaire mening over de evacuatie. Clark stelde voor dat dat 'enemy aliens' geweerd zouden worden uit enkele kritieke gebieden. Verder moest er een zogenaamd '*pass and permit*' systeem komen, waarmee alle buitenlanders gecontroleerd konden worden. De FBI moest controles uitvoeren tegen eventuele spionageactiviteiten. Clark was onder de indruk dat zijn mildere vorm van een evacuatie uitgevoerd zou worden.

In Washington was Biddle ondertussen bezig met een brief aan de president waarin hij uitlegde waarom hij tegen een massa-evacuatie was. Hij was op dat moment, 17 februari, zich er nog niet van bewust dat Roosevelt al toestemming had gegeven om te doen wat nodig was. Hij schreef dat hij bewust was van de roep om massa-evacuatie in Californië. Het ministerie van Oorlog verwachtte echter geen aanval en de FBI had geen bewijs gevonden dat er geplande sabotage-acties waren. Een evacuatie van bijna 100.000 Japanners was dus niet nodig, het zou de landbouwproductie onderbreken en het zou duizenden troepen kosten. Verder zou het transportatieproblemen opleveren en zou het moeilijk zijn om te beslissen waar de Japanners heen moesten. Bovendien waren 60.000 van deze Japanners Amerikaans staatsburgers volgens de constitutie. Hij kreeg echter geen reactie op zijn brief en de plannen voor evacuatie werden voortgezet.

⁸⁶ G. Okihiro, *The Columbia Guide to Asian American History*, 120.

Op 19 februari 1942, ongeveer tweeëneenhalve maand na de aanslag op Pearl Harbor, ondertekende President Roosevelt Executive Order No. 9066. Het order gaf het Ministerie van Oorlog de macht om militaire zones in te stellen *“from which any or all persons may be excluded”*.⁸⁷ De bevoegdheid van het ministerie van Oorlog zou die van het ministerie van Justitie in deze gebieden overstijgen. Het ministerie had hiermee de macht gekregen om elke Amerikaan te evacueren en op te sluiten. Er wordt in het document namelijk nergens een etnische groep genoemd. Ook worden er geen specifieke gebieden genoemd en wordt er geen onderscheid gemaakt tussen mensen met en zonder staatsburgerschap.

Er was echter nog steeds geen duidelijkheid binnen het ministerie welke Japanners eigenlijk verwijderd moesten worden. Na veel overleg en discussie kwam men op 27 februari tot de conclusie dat er iemand van buitenaf over de relocatie moest gaan. Op 2 maart brengt Generaal DeWitt Public Proclamation No. 1 uit⁸⁸, waarin staat dat wegens militaire noodzaak de staten aan de westkust en Arizona opgedeeld zullen worden in twee militaire zones: Military Area No. 1 en Military Area No. 2. Zone 1 bestond uit de helft van Washington, Oregon, Californië en de zuidelijke helft van Arizona. Zone 2 bevatte de overige staten. De afkondiging was bedoeld voor niet-Amerikaanse Japanners, Duitsers en Italianen, maar ook voor iedereen van Japanse afkomst. De proclamatie dwong niemand om te verhuizen. Er stond slechts in dat personen die in zone 1 leefden het moesten aangeven bij het postkantoor als ze gingen verhuizen. Bovendien raadde het mensen in zone 1 aan om vrijwillig naar zone 2 te vertrekken. De reden waarom er nog geen strikte regels waren opgesteld in deze proclamatie was wellicht omdat er geen boete stond op het niet volgen van militaire orders. Op 21 maart wordt er dan ook een wet doorgevoerd waarin staat dat het niet volgen van een dergelijk bevel een boete van \$5000 oplevert. Drie dagen hiervoor werd door middel van Executive Order 9102 een nieuw federaal agentschap opgericht: de War Relocation Authority, WRA. Het leger zou de evacuatie regelen, terwijl de WRA zou zorgen voor de bouw van de kampen. Ook was het de taak de WRA om voor de geëvacueerden te zorgen, wanneer zij eenmaal in de kampen zouden zijn aangekomen.

Op 24 maart kwam de eerste proclamatie die wel restricties oplegt: Proclamation No. 3.⁸⁹ Hierin stond dat tussen acht uur 's avonds en 6 uur 's ochtends er een avondklok was voor buitenlandse Duitsers en Italianen en iedereen van Japanse afkomst. Ook gaf het een lijst met verboden voorwerpen voor mensen van Japanse afkomst, met daarop onder andere wapens en camera's. Op dezelfde dag werd het eerste Civilian Exclusion Order⁹⁰ uitgebracht waarin stond dat alle Japanners werden uitgesloten van Bainbridge Island in Washington. Zij werden naar een van de eerste

⁸⁷ Zie bijlage 9.

⁸⁸ Zie bijlage 10.

⁸⁹ Zie bijlage 11.

⁹⁰ Zie bijlage 12.

Assembly Centers gebracht en werden later verhuisd naar een Relocation Center, welke door de WRA was opgezet in het verlaten gebied tussen oost-Californië en Arkansas. Na dit bevel volgden meer Exclusion Orders. De laatste ging in op 7 juni 1942. Ongeveer 97.000 Japanners waren nu uit zone 1 verwijderd. In de vijf maanden daarna werden ook de laatste 5000 Japanners uit zone 2 en ongeveer 10.000 Japanners uit het binnenland naar kampen begeleid. Op 30 oktober 1942 waren er 111.999 mensen van Japanse afkomst in kampen geplaatst.⁹¹

Binnen een jaar na de aanslag op Pearl Harbor had de Amerikaanse regering haar Japanse bevolking in kampen gedetineerd. Na lang overleg werd besloten dat de Japanners een groter gevaar vormden dan de Duitsers of de Italianen. Dit was vaak gebaseerd op raciale vooroordelen. Waar een Amerikaanse Duitser of Italiaan voornamelijk Amerikaans was, waren en bleven Japanse Amerikanen altijd in eerste instantie Japans. Er was een grote vrees voor sabotage-acties en voor een vijfde kolonne binnen Amerika. Op Hawaii, waar besloten werd niet te evacueren, was het leger verantwoordelijk voor het besluitvormingsproces. Op het vasteland lag de beslissing echter niet alleen in handen van de officieren, maar in de handen van van zowel het ministerie van Oorlog als, in mindere mate, in die van het ministerie van Justitie. Deze politieke organen dragen uiteindelijk een groot deel van de verantwoordelijkheid voor de internering. Dit gebeurde echter ook deels onder druk van de bevolking.

⁹¹ P. Irons, *Justice at War: the Story of the Japanese American Internment Cases* ((Berkeley, 1983) 73.

Het volk en haar eisen

Meteen na Pearl Harbor verschenen de eerste anti-Japanse artikelen al in de krant. *The Los Angeles Times* publiceerde op 8 december een artikel waarin stond dat Californië een gevaarlijk gebied was. Verder stelde de krant het volgende:

"We have thousands of Japanese here (...) Some, perhaps many, are (...)good Americans. What the rest may be we do not know, nor can we take a chance in the light of yesterday's demonstration that treachery and double-dealing are major Japanese weapons".⁹²

Hier wordt al een groot probleem weergegeven: men kan het verschil tussen "goede" Japanners en "slechte" Japanners niet zien. Zo werden Nisei op straat bijvoorbeeld aangehouden om hun paspoort te laten zien, omdat ze er Japans uitzagen.⁹³ Voor de meeste mensen waren alle Japanners hetzelfde en was het een moeilijke zaak of je ze kon vertrouwen of niet. Toch waren de eerst artikelen na Pearl Harbor over het algemeen, ook in *The Los Angeles Times*, van neutrale tot positieve aard.⁹⁴

In de krant stond namelijk ook dat *"thousands of Japanese here and in other coast cities [are] good Americans, born and educated as such."*⁹⁵

In Bakersfield, een middelgrote stad ten noorden van Los Angeles, wordt ook meteen bericht over Japanners. Bakersfield lag in county Kern, waar ongeveer 6000 Japanners woonden.⁹⁶ Hier gaat het om neutrale berichtgeving. *The Bakersfield Californian* bracht op 7 december een speciale editie uit om over Pearl Harbor te kunnen berichten. De krant schreef die dag een kort stuk over de Japanners in Los Angeles en stelde daarin het volgende:

"The largest Japanese colony in the United States, the "Little Tokio," are of Los Angeles, tonight was under surveillance of Federal agents and police but word was awaited from Washington before these forces "swing into action" they reported. Unconfirmed but reliable sources said that plans had been completed for the detention of alien Japanese in concentration camps. A check of all Japanese aliens was made some time ago und federal

⁹² *The Los Angeles Times*, 8 december 1941, geciteerd uit: R. Daniels, *Concentration Camps USA*, 32.

⁹³ E. Spicer ea., *Impounded People* (Tucson, 1969)55.

⁹⁴ G. Gott, 'A Tale of New Precedents: Japanese American Internment As Foreign Affairs Law', *Boston College Law Review* 40 (1998) 179-274 aldaar: 226.

⁹⁵ *The Los Angeles Times*, 8 december 1941, geciteerd uit: J. Davenport, *The Internment of Japanese Americans During World War II: Detention of American Citizens* (New York, 2010) 8.

⁹⁶ *The Bakersfield Californian*, 9 december 1941, 17.

agents were reported ready for any orders to arrest, question or detail these Japanese nationals.”⁹⁷

De Japanners waren dus al onder surveillance geplaatst door de FBI. Er wordt ook al meteen gesproken over eventuele detentie van Japanse buitenlanders. Er is dus al een duidelijk wantrouwen tegenover de Japanners. Men vond het immers al nodig om deze Japanners in de gaten te houden. Het gaat hier echter wel om Japanners en niet om Japanse Amerikanen.

De volgende dag staat er op de voorpagina van dezelfde krant een artikel met de kop *“FBI Arrests 736 Nipponese Aliens in U. S. and Hawaii”*. Hierin wordt geschreven over het FBI onderzoek dat liep tegen enkele Japanse buitenlanders. Het gaat hier echter wel alleen om buitenlanders, dus om Japanners zonder staatsburgerschap. Het artikel citeert de minister van Justitie Biddle over het volgende:

“There are in the United States many persons of Japanese extraction whose loyalty to this country, even in the present emergency, is unquestioned. It would therefore be a serious mistake to take any action against these people. State and local authorities are urged to take no direct action against Japanese in their communities but should consult with representatives of the department of justice”⁹⁸

Ook in dit artikel wordt duidelijk gemaakt dat er wel degelijk een verschil is tussen de Japanners en ‘persons of Japanese extraction’. Hoewel er dus Japanners zijn opgepakt is het niet de bedoeling dat het volk of de lokale autoriteit zelf actie gaat ondernemen tegen de Japanners of Japanse Amerikanen. Blijkbaar is de minister van Justitie zich ervan bewust dat de stemming onder het volk zich na Pearl Harbor tegen de Japanners zou kunnen keren en wil hij problemen voorkomen. Verderop in dezelfde krant gaat het over de problemen in Bakersfield zelf. Er zijn op 8 december enkele ‘enemy aliens’ gearresteerd. Hoewel het lokale hoofd van de politie de nationaliteit van de arrestanten niet wil vrijgeven lijkt het toch om Japanners te gaan. Ook hier stelt de krant niet dat het Japanners zijn, maar heeft het er vervolgens wel over dat de FBI heeft bevolen dat alle Japanners opgepakt moesten worden. Er wordt dus wel geïnsinueerd dat het om Japanners gaat.

“According to word flashed to peace officers today by the FBI, all alien Japanese will be picked up and held pending investigation by federal officers. Echoes of war on the Pacific reverberated in Bakersfield today as police Chief Robert Powers reported that “six enemy

⁹⁷ *The Bakersfield Californian*, 7 december 1941, 2.

⁹⁸ *The Bakersfield Californian*, 8 december 1941, 1.

*aliens" were taken into "protective custody" last night. Chief Powers declined to enlarge on the nature of the charge on which he six persons were booked, or the nationalities of the seized persons. As news of the Japanese bombing broke in Bakersfield yesterday incoming calls flooded the police telephone switchboard. Many officers remained on duty all night, evidently carrying out orders which had been previously set in case of actual outbreak of hostilities. (...) Now that war is declared, it will be up to the police to arrest aliens who might cause damage to property in Bakersfield and to arrange for holding the suspected persons, according to Chief Powers. Construction of a stockade in Bakersfield to house the prisoners will probably be necessary, it is believed."*⁹⁹

Er wordt in het artikel duidelijk gesproken over eventuele sabotage door buitenlanders. Dit laat goed zien dat de angst voor een soort vijfde kolonne, de angst voor sabotage van binnenuit, er al meteen na de aanslag inzat. Alle Japanners moesten van de FBI meteen worden opgepakt. Dit soort acties van de overheid zorgde er wellicht juist voor dat de kloof tussen Amerikaanse burgers en mensen van Japanse afkomst groter werd. De minister van Justitie stelde dat er geen overhaaste acties uitgevoerd moesten worden tegen mensen van Japanse afkomst, omdat vele Japanners loyaal waren aan Amerika. Tegelijkertijd werd er echter een bevel van de FBI rondgestuurd dat alle buitenlanders, dus ook Japanners, opgepakt moesten worden voor ondervraging. Hierdoor ontstaat er een zeer gecompliceerd beeld: de Japanse Amerikanen zijn te vertrouwen, omdat ze bijna allemaal loyaal zijn, maar tegelijkertijd zijn de Japanners niet te vertrouwen en moeten ze opgepakt worden. Dit is een gevaarlijke en gecompliceerde boodschap, zeker in combinatie met het feit dat de gemiddelde Amerikaan een groot aantal vooroordelen bezat tegenover Aziaten en zij hun Oriëntaals uitzien- de burens nu associeerden met het gezicht van de vijand.¹⁰⁰

De volgende dag staat er een artikel getiteld *"Japanese Arrested Near Cal-Aero Field"* in de krant:

*"Sheriff E. L. Shay announced today that four Japanese had been seized in the hills south of Chino with field glasses and a motion picture camera. He said they were being held in jail on suspicion of espionage. (...) They were to be questioned by FBI agents. Cecil Myers, sheriff's officer who made the arrest, said the men were in a field overlooking the Cal-Aero flying school that is training pilots. The men admitted taking pictures of a horse in the field but said they were not using field glasses."*¹⁰¹

⁹⁹ *The Bakersfield Californian*, 8 december 1941, 11.

¹⁰⁰ E. Spicer ea., *Impounded People. Japanese-Americans in the Relocation Centers*, 27.

¹⁰¹ *The Bakersfield Californian*, 9 december 1941, 2.

De Japanners in dit artikel zijn alleen schuldig aan verdacht gedrag. Ze waren in een veld bij een school waar piloten getraind worden met een verrekijker en een camera. Hoewel er dus niets ernstigs is gebeurd zijn de vier jongens preventief opgepakt. Dit geeft goed weer hoe mensen vlak na Pearl Harbor in angst leefden. Japan had de Verenigde Staten onverwacht aangevallen. Veel mensen waren ervan overtuigd dat dit was gebeurd met hulp van Japanners in Amerika, de vijfde kolonne. Spontaan zijn dus alle Japanners verdacht. Niemand kan immers de loyale van de verraderlijke Japanners scheiden.¹⁰² Het was zelfs de vraag of er wel zo iets was als een loyale Japanner. Loyaliteit werd namelijk door veel mensen gezien als een kwaliteit die verbonden was met ras.¹⁰³ Toch werden er ook veel artikelen geplaatst over minister van Justitie Francis Biddle, die opriep tot kalmte. Biddle bleek uiteindelijk tegen een massa-evacuatie te zijn, maar wilde wel de internering van de 'enemy aliens'. Hij was echter van mening dat dit door de overheid geregeld moest worden en was dus bang dat het volk het heft in eigen handen zou nemen.

*"Attorney General Francis Biddle appealed to the governors of the 48 states today "to prevent molestation of all peaceful and law abiding aliens" since the justice department is taking into custody all axis nationals who have been listed as "dangerous to the peace and security" of the United States. The request was made while the Federal Bureau of Investigation was completing its seizure of German, Italian and Japanese nationals whose names had been carefully listed in preparation for such an emergency as arose from the United States-Japanese war. Nearly 400 Germans and Italians were taken into custody during the night, while nearly 900 Japanese nationals have been seized in the last 48 hours. Officials said the roundup was nearly complete. (...) "Proclamations yesterday were issued by the President covering Japanese, German and Italian nationals in the United States under which nationals of these nations believed to be dangerous to the public peace and safety had been apprehended," his message stated. He informed the two governors that he had wired instructions to all United States attorneys to request state and local officials to furnish the FBI with any information they may have and not to take any direct action against aliens. He emphasized that the FBI alone should make arrests. "*¹⁰⁴

Hoewel Biddle al wel plannen had voor een eventuele internering betekende dit niet dat hij wilde dat lokale autoriteiten ook maar iets zouden regelen. Alles moest via de FBI gaan. Hij legde ook, net als een dag eerder, weer uit dat er geen overhaaste actie moest worden ondernomen. De buitenlanders

¹⁰² M. Burgan, *The Japanese American Internment, Civil Liberties Denied* (Minneapolis, 2007) 35.

¹⁰³ A. Heinrichs, *The Japanese American Internment*, 16.

¹⁰⁴ *The Bakersfield Californian*, 9 december 1941, 4.

die bij de FBI bekend stonden als gevaarlijk werden al opgepakt. Dit hield dus in dat de mensen die niet opgepakt werden, waaronder alle Nisei, eigenlijk niet gevaarlijk waren.

De meeste berichten die vlak na Pearl Harbor in de kranten staan gaan dan meestal ook niet over Japanse Amerikanen, maar over Japanners zonder staatsburgerschap. Op de dag dat er in Bakersfield Japanners worden gearresteerd gebeurt dat bijvoorbeeld ook in San Diego.¹⁰⁵

De stemming in de kranten is dus nog niet sterk tegen Japanse Amerikanen gekeerd. Er wordt veel bericht over Japanners die worden opgepakt, maar dit zijn altijd 'enemy aliens', nooit Amerikanen. Zo staat er in de krant van 10 december een artikel over Japanners die allemaal preventief een tijd niet in de mijn mogen werken, omdat ze gevaarlijk zouden kunnen zijn, onder een artikel over Mevrouw Sanatane Mitani, een Amerikaanse Japanse, die samen met haar man nog eens extra trouw heeft gezworen aan de Verenigde Staten en die de autoriteiten helpt door het Japans van de verdachten te vertalen.¹⁰⁶ Er wordt in dat artikel zelfs nog eens extra ingegaan op het feit dat zij en haar man, een pastoor, beiden in Amerika geboren zijn en gestudeerd hebben. Haar Amerikaanse achtergrond wordt dus overduidelijk benadrukt.

Soms worden de Japanse Amerikanen zelfs actief verdedigd. Zo staat er op 8 december in de *Sacramento Bee* een opiniestuk waar anti-Japanse sentiment zelfs wordt vergeleken met racisme.

“Racial hatred belongs in the arsenal of Nazi weapons. (...) The wise and sensible American will avoid [racism] as he would a deadly poison or fatal pestilence [and respect] the traditional and time-honored American policy – fairness to all who love the Flag, no matter where the accident of parentage may have located their birthplace”¹⁰⁷

Als het over buitenlandse Japanners gaat, gaat het vaak nadrukkelijk over 'aliens'. Dit vindt men in andere Californische kranten uit deze tijd ook terug. San Marino is een kleine rijke gemeenschap die valt binnen de county Los Angeles. Haar wekelijkse krant, de *San Marino Tribune*, rapporteert op 11 december dat de dag ervoor er 76 'enemy aliens' door de FBI zijn opgepakt.

Eenzelfde soort berichtgeving geldt voor de *Long Beach Independent*. Long Beach, een middelgrote stad ten zuiden van Los Angeles, had een vrij grote Japanse gemeenschap.¹⁰⁸ Op 9 december staat er een interessant artikel in de krant onder de noemer *“Aliens Rounded Up”*.

¹⁰⁵ *The Bakersfield Californian*, 9 december 1941, 5.

¹⁰⁶ *Ibidem*, 12.

¹⁰⁷ *Sacramento Bee*, 8 december 1941, geciteerd uit: J. Davenport, *The Internment of Japanese Americans During World War II: Detention of American Citizens*, 8.

¹⁰⁸ P. Spickard, *Japanese Americans, The Formation and Transformations of an Ethnic Group* (New Brunswick, 1996) 53.

"All harbor defense areas, including all defense manufacturing plants in the area were under full wartime guard. Roundups of suspected aliens were continuing and concentration camps at undisclosed locations were reported to be filling rapidly with Japanese nationals held for investigation."¹⁰⁹

Wat opvalt in dit artikel is dat er eerst gesproken wordt over "suspected aliens", maar er vervolgens wordt gewezen op het feit dat de concentratiekampen snel gevuld worden met Japanners. Duitsers en Italianen vallen ook onder de term 'enemy aliens' en zouden dus ook opgepakt moeten worden. Toch noemt de krant slechts de Japanners.

Ook roept City Manager Carl Erickson op tot alertheid wegens de kans op eventuele sabotage:

"There is no need for hysteria, just diligent vigilance." Thus City Manager Carl E. Erickson yesterday urged Long Beach residents to be on the look out for saboteurs and report any suspicious occurrence immediately to Police and the FBI. "I don't see where the war will be brought directly to our doors," he said, "our greatest danger is sabotage. But in any event we must be prepared. I request that all residents be watchful for any suspicious acts and to report them immediately to the police or the FBI. There is no need for hysteria, I repeat, just diligent vigilance. Everything is well in hand and the civilian defense program is operating efficiently at all vital areas. There is no need for a declaration of a state of emergency existing in the Long beach area because it has been in that state for several months now. "Older folk should be assured that the situation is well in hand here and that there is no need for them to be other than calm."¹¹⁰

Ook in deze krant wordt er gevraagd om kalmte. Toch roept City Manager Erickson op tot waakzaamheid, iets wat Biddle niet deed. Biddle riep burgers op om niets te doen en alles over te laten aan de federale autoriteiten. Erickson vraagt toch aan zijn burgers om alert te zijn en uit te kijken voor saboteurs. Hij zegt wel dat men niet hysterisch moet worden, maar benadrukt daarna weer dat oplettendheid gewenst is. De grootste angst blijft nog steeds de vijfde kolonne binnen Amerika.

Een pagina verderop staat een artikel getiteld: "Island Japanese Colony Immobilized As U.S. Sorts Out Suspected Aliens". Dit gaat over een eilandje binnen de county Los Angeles, Terminal Island, waar zo'n 3500 Japanners woonden.¹¹¹ Het gehele eiland werd stilgelegd door de FBI en soldaten, zodat

¹⁰⁹ *Long Beach Independent*, 9 december 1941, 8.

¹¹⁰ *Ibidem*, 10.

¹¹¹ *Personal Justice Denied, Report of the Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians*, 108.

de Japanners gecontroleerd konden worden. Er werd hierbij gesteld dat in veel gevallen men wist wie er gezocht werd, waardoor de krant het vermoeden heeft dat er al eerder onderzoek naar de Japanners was gedaan. Verder wordt er gesteld dat *“elsewhere along the coast where there are Japanese colonies, similar actions were under way”*.¹¹² Er wordt in het begin van de krant namelijk al gesteld dat er in totaal ongeveer 850 Japanners zijn opgepakt in de Verenigde Staten in de afgelopen 24 uur. Er is besloten niet alle Japanners in Amerika op te pakken, maar, stelt de krant haar lezers gerust, *“whereabouts of all Japanese in the United States is known to government agencies”*¹¹³. In de dagen na Pearl Harbor staan de kranten vol met gelijksoortige berichten. Er wordt zelden gesteld dat Japanners, laat staan Japanse Amerikanen, direct een gevaar vormen voor de Verenigde Staten. In een Gallup Poll die afgenomen is op 10 december komt dit ook naar voren. Als er gevraagd wordt welk land een grotere bedreiging vormt voor de Verenigde Staten, Duitsland of Japan, kiest 63% van de ondervraagden voor Duitsland en slechts 15% voor Japan.¹¹⁴

Toch geven de krantenberichten wel het beeld weer van een land dat op haar hoede is voor vijanden binnen haar eigen grenzen. De dag na de aanslag meldt de *Berkeley Daily Gazette*, een dagblad uit de universiteitsstad Berkeley, bij San Francisco, bijvoorbeeld dat de brug tussen San Francisco en Oakland en enkelen andere bruggen in de buurt gecontroleerd worden en dat alle Japanse bestuurders worden aangehouden voor een controle en dat hun auto doorzocht wordt.¹¹⁵ Ook publiceerde de krant een foto van het vuur dat werd gestookt in de achtertuin van de Japanse ambassade, waarop de Japanners al hun documenten aan het verbranden waren. Dit bevestigt het beeld dat de verraderlijke Japanners van het plan afwisten en dus een bedreiging voor de Verenigde Staten van binnenuit vormen. Toch gaat het ook in deze berichten weer voornamelijk om buitenlandse Japanners in Amerika, niet om Japanners die in de Verenigde Staten geboren zijn. Onder het artikel over de ambassade staat een vijfpuntenplan weergegeven dat burgemeester Gaines heeft opgesteld, zodat de burgers weten wat ze kunnen doen om te helpen. Hierin staat dan ook een artikel dat burgers zich niet tegen Japanse Amerikanen moeten keren, want *“let us not forget that there are many persons of Japanese extraction in our community who are loyal American citizens. Patriotic fervor should not prejudice our actions to the point where grave injustices are done.”*¹¹⁶

Hiernaast staat zelfs een uitgebreider artikel gekopt *“Take Stand in U.S. Support”*, waarin Japanse Amerikanen hun trouw aan de Verenigde Staten bevestigen:

¹¹² *Long Beach Independent*, 9 december 1941, 11.

¹¹³ *Ibidem*, 3.

¹¹⁴ Gallup Poll #255, 10 december 1941, Question 6.

¹¹⁵ *Berkeley Daily Gazette*, 8 december 1941, 3.

¹¹⁶ *Ibidem*, 7.

"Americans of Japanese descent and Japanese born residents here are unitedly behind the American war endeavor in the opinion of their leaders, expressed spontaneously on learning the news of the attack on the outposts of the United States. "The 'man in the street' in Japan must have been as surprised and hurt as we were here," said Sukchiko Ota, upper division student in mechanical engineering at the University of California, who took two years of junior college work in Japan six years ago. "For my sister, who is in S. F. Junior College, and I and our parents who were here forty years ago, though I was born in Japan, I will state that we are unitedly behind the American defense endeavor."

John Fujii, popular businessman and one of the deans of the foreign born Japanese states, "Everyone was deeply shocked by the sad news of yesterday. We would be ungrateful for the kindnesses of America toward our native born children if we did not stand unitedly with our adopted country. "Our men are serving in the American armed forces; our women and girls are aiding the Red Cross; we will do everything possible here to help." R. Hayashi and American born Mrs. Hayashi said: "Our children in the University of California and Berkeley High School are the best proof of our loyalty, as we wish them to be educated for American life. We do not even approve of the Japanese language schools. "A new generation of Americans of Japanese descent is here to aid in up-building America and her ideals. We shall stand with our fellow Americans in every way.""¹¹⁷

De Japanse Amerikanen waren zich na de aanval op Pearl Harbor er van bewust dat dit persoonlijk invloed op hen zou hebben.¹¹⁸ Het is dan ook niet onlogisch dat zij meteen klaar staan om aan te kondigen dat zij bovenal Amerikaans zijn en niets te maken hebben met aanslag. Dat dit in de krant wordt weergegeven laat al zien dat ook de media zich niet massaal tegen de Japanse Amerikanen keren. Hoewel iedereen het erover eens lijkt te zijn dat de aanval verachtelijk was en dat, aangezien de vredesonderhandelingen met Japan nog liepen, het een verraderlijke daad was, lijkt men de Japanners in Japan vaak toch te kunnen scheiden van de Japanse Amerikanen. Men veroordeelt de Amerikaanse Japanners nog niet meteen. Toch zijn de eerste generatie Japanners wel automatisch verdacht. Doordat zij geen staatsburgerschap hebben, wat zij immers niet konden krijgen, blijven zij voor de staat buitenlanders. Het zijn dan ook precies deze 'enemy aliens' die worden opgepakt. Er wordt meer aandacht besteed aan de Japanse 'enemy aliens' dan aan de Duitse of Italiaanse. Zo kopt een artikel op 10 december dat er 2303 'Axis subjects' naar concentratiekampen worden vervoerd. De onderkop meldt vervolgens dat Biddle heeft gezegd dat er 1291 Japanners zijn

¹¹⁷ *Berkeley Daily Gazette*, 8 december 1941, 7.

¹¹⁸ E. Spicer ea., *Impounded People*, 54.

opgepakt. Pas verderop in het artikel worden de Italianen en Duitsers genoemd.¹¹⁹ Dit valt in alle kranten op. De nieuwsberichten gaan voornamelijk over het gevaar van de Japanners. Dit lijkt echter logisch. In het buitenlandse nieuws wordt in de dagen na Pearl Harbor nu eenmaal ook het meest over Japan gesproken. Het Keizerrijk heeft de Verenigde Staten net aangevallen, terwijl Duitsland en Italië dit niet hebben gedaan. Het is dan niet verwonderlijk dat de angst voor Japanse aanvallen, maar ook van sabotage-acties van Japanse vijanden binnen de grenzen groter is. Bovendien heeft het Japanse ras nog altijd een onbegrijpelijk en mysterieus karakter, wat betekent dat ze niet zijn zoals Westerlingen en dus ook niet te vertrouwen zijn. De woorden 'alien' en vooral 'enemy alien' begonnen langzamerhand synoniemen te worden voor het woord 'Japanners'.¹²⁰

Toch blijven de artikelen de in Amerika geboren Japanners vaak steunen. De voorgenoemde artikelen gaan altijd over Issei. Als het om Nisei gaat staan er in de krant slechts artikelen over hoe zij Amerika steunen en, zoals in het volgende artikel, hun verraderlijke ouders afzweren.

"A rift in an Oakland Japanese household caused by the war was disclosed today when a young Japanese-American girl publicly disowned her assertedly pro-Axis father, publisher of a Japanese weekly. Her father, Kando Ikeda, 60, was arrested Monday and is being held by Japanese authorities. The daughter, Miss Nori Ikeda, University of California graduate, in an open letter expressed her opposition to the "pro-Axis policy sentiments and propaganda" that had been printed in Ikeda's paper Kokubei Byoron. Police said they seized a subscription list of 380 names at Ikeda's arrest. Another daughter, Mary, reportedly told police she had tried in vain to change her father's views."¹²¹

De Japanner Kando Ikeda had een Japanse krant. Hij zal dus waarschijnlijk als een Issei leider bij de FBI te boek hebben gestaan en hij werd daarom meteen naar Pearl Harbor, met vele andere leidende figuren opgepakt. Het feit dat zijn dochters meteen klaar staan om hun banden met hem te verbreken laat weer zien dat de Japanse Amerikanen na de aanslag vrij snel duidelijk wilden maken dat hun loyaliteit bij de Verenigde Staten lag.

Dit beeld wordt in veel lokale kranten weergegeven. In de *Oakland Tribune*, een krant uit Oakland, een vrij grote stad in de San Francisco Bay Area, staat op 7 december op pagina twee, vlak naast het oorlogsnieuws, al meteen een artikel over hoe geschokt de Japanse Amerikanen en de Japanse organisaties zijn over de aanval. Het artikel is dan ook passend getiteld "*Japanese Here Are Stunned*".

¹¹⁹ *Berkeley Daily Gazette*, 10 december 1941, 3.

¹²⁰ E. Spicer ea., *Impounded People*, 45.

¹²¹ *Berkeley Daily Gazette*, 11 december 1941, 9.

Oakland Japanese were stunned and obviously frightened by the news of the attack on Manila and Honolulu. H. Iyeki, president of the Oakland Japanese Association, uncertain as to what will follow, told The Tribune "I feel very bad. This, naturally, directly hurts all of us Japanese, most of more American than Japanese." "If the Government of the United States wants to put us together in some sort of concentration camp, maybe, we won't protest." "All Japanese here will support this American community and the policy of the American Government, whatever happens." "We even will serve in the armed forces of the United States against our parent country " Iyeki, who has been here for 30 years, left Japan when he was 19. That is why, he said, he considers himself more American than Japanese. Iyeki has three children who are citizens, but he cannot be himself because of the exclusion act forbidding Orientals to become citizens."¹²²

De Japanners lijken meteen na de aanslag al door te hebben dat dit een grote invloed zal hebben op hun leven en hun positie in de Verenigde Staten. Er zijn blijkbaar al geruchten dat buitenlandse Japanners, die dus geen staatsburgerschap bezitten, zoals Iyeki, eventueel in concentratiekampen gestopt zullen worden. Toch wordt ook hier een onderscheid gemaakt tussen de Issei en de Nisei. Er wordt zeer duidelijk gesteld dat Iyeki geen staatsburgerschap bezit door de Exclusion Act, maar dat zijn kinderen wel Amerikaanse burgers zijn. Er wordt dus geïmpliceerd, een implicatie die vanuit juridisch oogpunt overigens volstrekt logisch is, dat de Japanse Amerikanen die staatsburgerschap bezitten niet opgepakt zullen worden. Het zijn immers Amerikaanse burgers en ze worden hier door de grondwet tegen beschermd. Het veertiende amendement stelt: *"No State shall make or enforce any law which shall abridge the privileges or immunities of citizens of the United States; nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws."*¹²³ De Nisei hoefden zich dus nergens zorgen om te maken, zij waren staatsburgers en hadden altijd recht op een proces.

"Although California has the largest concentration of Nipponese in the Nation and the largest percentage of internments was expected here, American-born Japanese were quick to affirm their loyalty to this country. Various organizations and individual leaders issued statements disclaiming connection with Japan. Typical was the message of the Nisei Democratic Club of Oakland to President Roosevelt, Secretary of State Cordell Hull and Secretary of the Navy Frank Knox: "We reaffirm our support to President Roosevelt in regard to aggression and will

¹²² *Oakland Tribune*, 7 december 1941, 2.

¹²³ *United States Constitution, Amendment XIV, section 1.*

do our part in defeating Japanese militarism." Several hundred alien Japanese were reported held for questioning on Terminal Island, Japanese fishing center in Los Angeles harbor. In Los Angeles proper, where the "Little Tokyo" colony has a population of about 20,000 Japanese, at least 86 were arrested and held at the Central Jail and "scores" were questioned. (...) Japanese of American citizenship generally condemned Japan's attack on United States soil. National headquarters of Japanese-American Citizens League in San Francisco, speaking for 15,000 members in 58 chapters, "unequivocally condemned" Japan and pledged its support to the United States in the coming war. "We Japanese - Americans are stunned and horrified at the unwarranted attack by Japan upon American soil, our country." The Japanese-American Citizens League telegraphed President- Roosevelt 'In this solemn hour we pledge our fullest co-operation to you, Mr. President, and to our country.' - Saburo Kido, National President, who signed the telegram, said more than 3500 Japanese-Americans were already in the American armed forces."¹²⁴

Uit dit artikel blijkt dat ook de officiële Japans-Amerikaanse organisaties zo veel mogelijk meewerkten met de overheid en probeerden duidelijk te maken dat de Japanse Amerikanen op de eerste plaats Amerikanen zijn. Ook hier wordt er weer duidelijk onderscheid gemaakt tussen 'Japanese of American citizenship' en 'alien Japanese'. Ook wordt er weer verwezen naar de grote aantallen Japanners die in Californië leven. Vanuit dit opzicht is het begrijpelijk dat de Japanse Amerikanen meteen duidelijk willen maken dat ze Amerikaans zijn. Ze woonden namelijk vaak in aparte wijken, zoals het 'Little Tokyo' in Los Angeles, en zijn hierdoor kwetsbaar, omdat ze geïsoleerd leefden.¹²⁵

Op 25 januari 1942 werd het Roberts Report gepubliceerd. De *Long Beach Independent* start de dag met een kop ten grootte van de halve voorpagina die stelt "*Hawaii Attack Blame Report Made to FDR*". In het rapport staat, volgens de krant, dat er twee officieren waren die alle waarschuwingssignalen hadden genegeerd en die de aanval hadden moeten zien aankomen. De krant spreekt niet over Japanse sabotage, maar alleen over de incompetentie van de overheid. Er wordt in andere kranten weinig gesproken over het rapport en wat erover gezegd wordt slaat altijd op de schuld van de twee officieren die de aanval hadden moeten zien aankomen, en nooit, zoals Roger Daniels wel stelde, dat er ook Japanse sabotage-acties waren.¹²⁶ Er wordt dus meteen na het publiceren van het rapport niet meteen massaal opgeroepen tot evacuatie.

¹²⁴ *Oakland Tribune*, 8 december 1941, 3.

¹²⁵ J. Smith, 'Little Tokyo: Historical and Contemporary Japanese American Identities' in: J. Frazier & E. Tettey-Fio ed., *Race, Ethnicity, and Place in a Changing America* (Binghamton, 2006) 301-308 aldaar:305.

¹²⁶ R. Daniels, *Concentration Camps USA*, 50.

Toch wordt er ook niet meer zo positief over de Japanse Amerikanen gesproken als vlak na Pearl Harbor. Als het in de krant over Japanners gaat, gaat het altijd over Japan en haar aanvallen op onschuldige landen, zoals China en de Filippijnen. Het is natuurlijk logisch dat de Japanse vijand in een negatief licht wordt gesteld. Het probleem is echter dat hierbij wordt teruggerepen op racistische retoriek, die men ook zou kunnen toepassen op Japanse Amerikanen. Dit is vooral terug te zien in columns. Zo stelt Charles Stewart in zijn column ‘Stewart Says’ in de *Berkeley Daily Gazette*:

“It's been an obvious mistake to consider the Japs as German puppets. They took advantage of the Occident's preoccupation with its own troubles to launch their Asiatic and southwesterly Pacific campaign, but they did it independently, and their geographical advantage is very material. (...) They're so far off that they'll be more difficult than Germany and a lot more difficult than Italy to overrun. And they haven't got a mere Hitler or Mussolini to extinguish; they've got a whole military class, running into millions in personnel, to be exterminated—and it's a crazier fighting class than all the Nazis, Fascists and Falangists combined. Italians aren't particularly suicidal. Germans are somewhat so, but nothing to compare with the Japanese Samurai. Those boys would just as soon commit harikari as eat chop-suey.”¹²⁷

Stewart schrijft hierin dat Japan niet slechts ondergeschikt is aan nazi-Duitsland. Japan heeft een eigen agenda die nagestreefd wordt en een complete militaire klasse om deze agenda waar te maken. Hij maakt zeer duidelijk dat de Japanners eigenlijk een stuk gevaarlijker zijn dan de Duitsers en Italianen. Het zijn dus de Japanners en niet de Europeanen die het grootste gevaar vormen. Het probleem is dat dit ook het beeld is dat uiteindelijk over de Japanse Amerikanen ontstaat. In januari lijkt dit echter nog niet het geval. Uit een Gallup Poll die op 23 januari werd afgenomen blijkt dat slechts 10% van de Amerikaanse bevolking van mening is dat in de oorlog met Japan het Japanse volk de hoofdvijand is. Een meerderheid van bijna 64% vindt dat de Japanse overheid de vijand is.¹²⁸ Het is dan wel weer opmerkelijk dat wanneer dezelfde vraag wordt gesteld over Duitsland op 3 februari er blijkt dat maar 6% van de ondervraagden het Duitse volk als de vijand ziet en 75% de overheid verantwoordelijk stelt.¹²⁹ Er is blijkbaar wel een verschil tussen de Duitse en de Japanse situatie. Op 29 januari schrijft de *Bakersfield Californian* dat ‘aliens’ zich over twee weken moeten registreren. Het gaat hierbij om Japanse, Duitse en Italiaanse buitenlanders van veertien jaar of ouder. Op

¹²⁷ *Berkeley Daily Gazette*, 26 januari 1942, 4.

¹²⁸ Gallup Poll #259, 23 januari 1942, Question 8.

¹²⁹ Gallup Poll #260, 3 februari 1942, Question 1.

dezelfde pagina staat ook een artikel waarin staat dat er ‘gepaste stappen’ worden ondernomen om de inwoners van Californië te beschermen tegen het gevaar van buitenlanders.

“Two members of the California House delegation said today the department of justice had assured them that steps were being taken to insure the people of California protection from activities of enemy aliens in the state. Representative Elliott (D) and Anderson (R) said they had called on Edward T. Ennis, chief of the enemy control division of the department, to lay before him fears expressed by Californians that there was not a sufficient curb on activities of enemy aliens. They said Ennis described to them all the department was doing in California. The two congressmen remarked later they were "gratified at the evident interest and concern shown by the division" in the situation. Elliott and Anderson explained they could not divulge what actually was being done in this regard, but they felt the steps being taken were "a long way in the right direction.”¹³⁰

Blijkbaar zijn mensen wel degelijk bang voor verraad en de vijfde kolonne. Het gaat hier, net zoals in de meeste artikelen echter nog steeds over ‘enemy aliens’. Er wordt hier echter niets gezegd over de Japanse Amerikanen.

Verderop in de krant gebeurt dit wel. Er wordt geschreven over een discussie tussen de lokale Lions Club, een charitatieve organisatie, en de lokale pastoor. In het begin van het artikel wordt er slechts gesproken over ‘aliens’.

“Proposals for the removal of Japanese from the army-designated “combat zone” of the Pacific coast drew hew support and opposition in Kern county today as the North of the River Lions Club went on record in support of the Shafter Kiwanis Club[een andere non-profit organisatie] stand urging all Nipponese be moved inland from areas subject to possible attack while a local minister questioned the wisdom of such a move. The widely discussed "Move the Japanese proposal”, receiving attention by Washington D. C., officials was endorsed yesterday by the Board of Supervisors of the Los Angeles county. The Los Angeles supervisors’ resolution would affect 13.391 alien Japanese.”¹³¹

Het artikel vervolgt echter:

¹³⁰ *The Bakersfield Californian*, 29 januari 1942, 5.

¹³¹ *Ibidem*, 6.

“Belief that the Shafter Kiwanis Club resolution to have all persons of Japanese descent moved from the Pacific Coast to an inland area is “a step forward in defense precaution”. (...) It was believed today by members of the club that some action would be taken by the club at that time to support the movement. (...)Firmly declaring that “we cannot wait,” the speaker said, “we cannot take the chance that Japan will strike the Pacific coast either on the Mexican, California, Oregon, Washington, Canadian or Alaskan border. If we do wait, we civilians who are living on the front lines and failed to have our Japanese population on the Pacific coast removed will have the blood of many aircraft, shipyard, steel, oil and many other workers on our hands. We will also have the blood of many of our army men on our hands. This Pacific coast can very easily become another France,” he stated. (...) While some support of the move was reported, the first criticism of the resolution came from the Reverend D. W. Throckmorton, pastor of the Trinity Methodist Church, Bakersfield, who stated in part: “You may believe in ‘the Japanese menace within our borders’ etc., and have a right to such a belief. I am sure that the minority committee will regard your statement as inflammatory against many fine people who by accident of birth are victims of much terrible hysteria. Our job is to help democracy work now, and to save needless suffering in our county. (...) “Let me state that this committee is taking quite seriously the words of the President, who in his January 2 address cautioned the American people against any unkindness toward aliens ‘who except for accident of birth are sincerely patriotic. We believe the FBI is the constituted body to care for any others who are not of fine spirit toward the American way.”¹³²

Blijkbaar roepen twee belangrijke organisaties op tot het verwijderen van alle mensen van Japanse afkomst. Hoewel er dus wel enige oppositie is van deze pastoor wordt het duidelijk dat bijna twee maanden na Pearl Habor de stemming lichtelijk om begint te slaan. Ook hier is er namelijk weer een sterke vrees voor sabotage-activiteiten. Hier komt namelijk hetzelfde denkbeeld naar voren dat ook te zien was bij Majoor Generaal Allen Gullion: Frankrijk is in handen van de Duitsers gevallen door saboteurs en spionage-activiteiten van een vijfde kolonne. Men vreest dat dit er ook voor kan zorgen dat de Verenigde Staten de oorlog verliest. Om dat te voorkomen zouden dus alle mensen van Japanse afkomst uit de strategische gebieden gehaald moeten worden. Opvallend is hier natuurlijk dat er slechts over Japanners gesproken wordt en niet over Duitsers of Italianen. Er wordt in deze periode veel meer geschreven over de verwijdering van Japanners. Op 31 januari staat er een artikel op de voorpagina gekopt “Ban Japs in Kern Key Areas”.

¹³² *The Bakersfield Californian*, 29 januari 1942, 6.

"All or part of Kern county is believed to be considered for Incorporation in the 27 "defense areas" from which Japanese will be excluded by order of the federal department of Justice. Exact determination of the exclusion areas will be announced shortly. (...) Meanwhile, Governor Olson said "If the state government is licensing aliens to do business, we are contributing to the possibility of fifth column activity." (...) Secret societies were included in the attorney general's drive for internal protection of California citizens. "I have come to the conclusion that the Japanese situation, as it exists in this state today, may well be the Achilles heel of the entire civilian defense effort," Mr. Warren said. "Unless something is done it may bring about a repetition of Pearl Harbor."¹³³

Hier komt duidelijk naar voren dat er nog altijd een sterke vrees leeft voor Japanners die stiekem loyaal zijn aan de keizer. Dit lijkt een steeds groter probleem te worden en komt in kranten ook steeds vaker naar voren. Er komen meer organisaties naar voren die oproepen tot verwijdering van niet alleen de 'enemy aliens', maar ook van de Japanse Amerikanen.

Dit blijkt ook uit andere kranten. In een artikel in de *Berkeley Daily Gazette*, dat gaat over de zones waar 'enemy aliens' uit geweerd gaan worden, wordt een lijst weergegeven met andere manieren waarop de overheid haar burgers beschermt tegen de vijfde kolonne.

"Other moves of Federal and State officials to suppress potential sources of Fifth Column activity included:

- 1. The League of California cities asked President Roosevelt to order immediate evacuation of all Japanese, American-born as well as alien, from the Western combat zone.*
- 2. The Assessors' Association of Southern California planned to investigate the possibility that money from Tokyo and a Japanese syndicate in California was used to finance American-born Japanese in purchase of land denied by State law to alien Japanese."¹³⁴*

Er is dus overduidelijk vraag naar de evacuatie van zowel de buitenlandse als de Amerikaanse Japanners. Het tweede punt gaat erover dat Japanse Amerikanen geld krijgen uit Japan om grond in de Verenigde Staten te kopen, omdat zij dat nog wel mogen. Eerste generatie Japanners zijn hiervan uitgesloten. Ook hier komt duidelijk naar voren dat men bang is dat de Japanners niet genoeg loyaliteit voelen jegens Amerika.

¹³³ *The Bakersfield Californian*, 31 januari 1942, 1-2.

¹³⁴ *Berkeley Daily Gazette*, 31 januari 1942, 2.

Dit komt nog duidelijker naar voren in een artikel uit de *Los Angeles Times* van 2 februari waarin wordt gesteld dat “*A viper is nonetheless a viper wherever the egg is hatched – so a Japanese-American, born of Japanese parents-grows up to be Japanese and not American.*”¹³⁵

Toch keren de kranten, waaronder de *Times*, zich niet compleet tegen de Amerikaanse Japanners. Er heerst bovenal twijfel over wat men nu eigenlijk aan moet met deze groep en men weet niet of de Japanse Amerikanen nu te vertrouwen zijn of niet. Op 20 januari geeft de *Times* bijvoorbeeld weer wat het Dies Comité, ook wel het House Committee of Un-American Activities genoemd, over Japanse Amerikanen vertelt. Inspecteurs van het comité legden uit dat Japanse Amerikanen zichzelf in belangrijke posities hadden weten te plaatsen binnen het Los Angeles Department of Water and Power, nadat het departement had geweigerd informatie af te geven aan het Japanse consulaat. De krant becommentarieert dit nieuws met de uitspraak dat “*many of our Japanese, whether born here or not, are fully loyal and deserve sympathy rather than suspicion.*”¹³⁶ Andere Japanners echter “*hold to a foreign alliance and are dangerous, at least potentially.*”¹³⁷ Het probleem is namelijk dat “*it would sometimes stump an expert to tell which is which and mistakes, if made, should be made on the side of caution.*”¹³⁸ De krant vervolgt dat “*it might be a mistake and promote injustice*”, als alle Japanse werknemers ontslagen zouden worden, maar “*on the other hand a mistake in the other direction would be very costly.*”¹³⁹ Dit is de kern van het probleem. Er zijn volgens de meeste Amerikanen zowel betrouwbare als onbetrouwbare Japanners. Niemand weet echter wie te vertrouwen is en wie niet.

Deze loyaliteitskwestie komt terug wanneer de ‘enemy aliens’ zich moeten registreren op 2 februari. De *Corona Daily Independent*, een krant uit Corona, wat dicht bij Los Angeles ligt, geeft deze dag richtlijnen weer waar de mensen die zich registreren zich aan moeten houden. Het laatste punt valt dan op: “*He must also tell if he ever applied for naturalization in any foreign country and whether he has taken the oath of allegiance to any nation other than the United States.*”¹⁴⁰ Deze eed van trouw is voor de Amerikanen zeer belangrijk. Het feit dat de buitenlanders moeten aangeven of zij trouw hebben gezworen aan een andere natie is dan ook veelzeggend.

¹³⁵ *The Los Angeles Times*, 2 februari 1942, geciteerd uit: R. Daniels, *The Decision to Relocate Japanese Americans*, 40.

¹³⁶ *The Los Angeles Times*, 20 januari 1942, geciteerd uit: K. Leonard, *The Battle for Los Angeles: Racial Ideology and World War II* (Albuquerque, 2006) 64.

¹³⁷ *Ibidem*.

¹³⁸ *Ibidem*.

¹³⁹ *Ibidem*, 64-65.

¹⁴⁰ *Corona Daily Independent*, 2 februari 1942, 6.

Een paar dagen later wordt de gouverneur geciteerd in de krant.

“Meanwhile Gov. Culbert L. Olson warned that Japanese residents of California have tried to aid the enemy by communicating information, and have shown indications of preparing for fifth column activity. In a statewide radio talk Olson said such information made it “absolutely necessary that comprehensive and effective measures be taken for security against possible sabotage and fifth column activities by the Japanese in California.”¹⁴¹

Gouverneur Olson laat duidelijk merken dat hij van mening is dat de Japanners een bedreiging zijn voor de Verenigde Staten. Doordat hij spreekt over *“Japanese in California”* is het niet duidelijk of dit over alleen de buitenlandse Japanners gaat of dat het hier ook gaat om de Japanse Amerikanen. Het feit dat in artikelen zoals deze alle Japanners en mensen van Japanse afkomst op één hoop worden gegooid zorgt er natuurlijk voor dat men ook wantrouwig komt te staan tegenover de Nisei. Toch zijn de maatregelen die begin februari worden ingevoerd alleen nog maar van toepassing op ‘enemy aliens’. Dit onderscheid wordt in de kranten ook duidelijk gemaakt. Er wordt vaak namelijk ook niet over Japanners gepraat, maar over de algemene term ‘aliens’, wat dus ook de Duitsers en de Italianen omvat. Dit is bijvoorbeeld goed te merken in de *Oakland Tribune* van 1 februari, waar de aankomende restricties voor de buitenlanders worden weergegeven.

“Enemy aliens stood barred today from 69 specified areas of California, including most of the western end of the island of Alameda, and they must get out of some areas where they own homes and stay out of places regarded as the best hunting and fishing spots in the State. Attorney General Francis Biddle announced the restricted in areas yesterday in Washington, D.C., with the warning that every alien must get out of them and stay out. Effective February 15, two weeks from today, In addition, 17 other districts will be outlined tomorrow, Biddle said, and the penalty for aliens caught inside the limits will be internment for duration of the war. (...)There are approximately 186,000 Axis aliens in California, Washington, Oregon, Montana, Idaho, Utah, Nevada and Arizona, but the number eventually to be affected will not be known until the re-registration scheduled, for German, Japanese and Italian nationals is completed a week hence.”¹⁴²

Er wordt in dit artikel nog overduidelijk gesproken over *“Axis aliens”* en ook de Duitsers en de Italianen worden genoemd. Op dit moment begint de stemming langzaam aan om te slaan, maar

¹⁴¹ *Corona Daily Independent*, 5 februari 1942, 2.

¹⁴² *Oakland Tribune*, 1 februari 1942, 1.

wordt er nog niet gesproken over de eventuele internering van Japanse Amerikanen. Toch bereikten tussen 9 en 22 februari Biddle 505 berichten van mensen die internering wilden.¹⁴³

Een week later blijkt uit de artikelen dat de internering steeds dichterbij lijkt te komen. In een artikel dat gaat over de verplichte verhuizing van 'enemy aliens' staan onder de titel "*Other developments*" enkele punten waar de overheid op het moment mee aan het werk is. Het tweede punt hierbij is: "*The House Committee on un-American Activities headed by Rep. Martin Dies, (D., Tex.) will demand that all Japanese be interned at least 500 miles inland.*"¹⁴⁴ Het is dus overduidelijk dat er nu wel plannen worden gemaakt om ook de Nisei te interneren. Hier wordt immers gesproken over alle Japanners, dus niet alleen de eerste generatie.

Dit soort plannen komen meer voor. De kranten zelf roepen niet op tot de evacuatie van alle Japanners, maar ze geven wel duidelijk weer dat de overheid bezig is met plannen hiervoor.

*"Meanwhile, on another front, the State Department of Agriculture's survey and census investigating possibilities for relocation of adult Japanese was continuing, and Governor Olson announced that it would be completed by about February 26. The voluntary evacuation program, calling for removal of adult Japanese to the interior and particularly to agricultural lands, will be adopted and launched following completion of the survey. The Governor said the final details will be gone over at a further conference with Lieut. Gen. John L. De Witt. Tom Clark, representative of the U.S. Department of Justice; W. J. Cecil, State director of agriculture, and State Adjt. Gen. Joseph O. Donovan. The survey-census, now underway, is designed to provide information on the availability of farm lands for Japanese evacuees; places to which they can be removed, and sanitary and security factors. The Governor declared he intends to call in leading Japanese citizens to participate in working out the evacuation program, and said he also expects to confer with the Governors of Oregon and Washington on the proposed procedures in California."*¹⁴⁵

Hoewel het hier nog gaat over een vrijwillige evacuatie wordt er toch al gesproken over de internering van alle Japanners. Het is echter overduidelijk dat dit zich op een politiek niveau afspeelt. De bevolking en de kranten lijken hier geen invloed op te hebben en lijken er ook geen mening over te hebben. Er zijn geen protesten en er is geen hoofdredactioneel commentaar dat zich tegen deze maatregelen richt.

¹⁴³ A. Girdner & A. Loftis, *The Great Betrayal*, 100.

¹⁴⁴ *Oakland Tribune*, 9 februari 1942, 2.

¹⁴⁵ *Oakland Tribune*, 11 februari 1942, 4.

Dit soort artikelen komen steeds meer voor naar mate februari verstrijkt. Op 16 februari staat er een artikel in de *San Mateo Times*, uit San Mateo, een van de grotere voorsteden van San Francisco, getiteld: *“U. S. Urged To Move All Japs Into Interior.”* Hierin wordt het volgende gesteld:

*“The mayors’ and councilmen’s section of the League of California Cities was on record today with a recommendation that the federal government remove all Japanese, irrespective of citizen or alien status, from California. The action was taken over the weekend at the annual mid-winter conference of the section. The conference approved the sending of a telegram to President Roosevelt recommending the removal of all Japanese as a vital factor in the prevention of sabotage, fifth column activity, and other actions detrimental to national defense.”*¹⁴⁶

Op dit moment begint men zich in de lokale politiek dus echt zorgen te maken over de Japanse Amerikanen. Hoewel er nergens letterlijk staat dat de burgers hierom vragen is dit wel waarschijnlijk. Als het grootste deel van de kiezers van mening was dat de Japanse Amerikanen geen gevaar vormden, dan zouden hun vertegenwoordigers waarschijnlijk niet dit soort stappen ondernemen. Ondertussen beginnen de plannen voor de evacuatie binnen de overheid een concretere vorm aan te nemen. Dit nieuws wordt meteen groot weergegeven, ook in de lokale kranten. *The Bakersfield Californian* kopt op pagina 2 *“Plan to evacuate second-generation Japanese”* met als ondertitel: *“May Ignore Habeas Corpus, control all U.S. citizens”*.

“Plans for the forcible evacuation from strategic Pacific coast areas of second generation Japanese who are American citizens will be announced in a few days, officials said today. Wartime restrictions on aliens have not affected such persons. The plans, which also would affect any other citizen deemed dangerous to national security, are being discussed in joint justice-war department conferences (...). Under consideration are plans for martial law, the licensing of all persons, citizen or alien, in huge areas from which the unlicensed would be barred, and the asking of legislation which would permit arrest for “protective custody” and removal from unrestricted areas of citizens and aliens alike. The conferees were said to be wavering between martial law, or a modified form thereof, and the licensing plan. (...) But, it was pointed out, if the army, without declaring martial law, forced a citizen to move from an area designated as a military zone, the citizen might resort to the courts and demand a

¹⁴⁶ *San Mateo Times*, 16 februari 1942, 3.

habeas corpus writ which would veto the army's demand. The objection to the licensing plan was based on the huge amount of clerical and investigation work it would require."¹⁴⁷

Het opvallende aan het artikel is dat de schrijver zich geen zorgen maakt over de Japanners, maar over het algemene rechtsprobleem. Dit was ook binnen de overheid zelf het geval. Het feit dat de Japanners geïnterneerd moesten worden was geen probleem. De discussies gingen eigenlijk altijd over de uitvoering van de plannen. Dat wordt dus ook in dit artikel weergegeven. Het punt is namelijk dat wanneer de Japanners onder de krijgswet worden opgesloten zij het recht hebben om de beslissing aan te vechten in een rechtszaak. Hierdoor zou de internering dus uitlopen, want iedereen zou het kunnen aanvechten. Dit probleem werd echter snel opgelost, want op dezelfde dag, ongeveer tweeëneenhalve maand na de aanslag op Pearl Harbor, ondertekende President Roosevelt Executive Order No. 9066. Dit nieuws staat op 20 januari in de krant. In Bakersfield, County Kern, treft dit oppositie. Niet, zoals men wellicht zou denken, omdat de gemeenteraad bezorgd is om de Japanners, maar omdat Kern is aangewezen als een van de gebieden waar de Japanners heen moeten en daar zitten haar inwoners niet op te wachten.

*"Southland proposals to move the unwanted Japanese to central California, including Kern county, met with sharp opposition by the Kern county defense council members last night at a meeting in the courthouse. The council's opposition was recorded in a unanimously approved motion requesting the federal government to remove from the state of California all Japanese (both citizens and aliens) and any alien deemed dangerous by the proper authorities."*¹⁴⁸

Het plan om de Japanners te evacueren wordt dus wel goedgekeurd, men wil alleen niet dat ze naar Kern worden gebracht. De burgemeester van Bakersfield voert wel enige protesten aan, maar hier wordt niet op gereageerd.

"Although supporting the plan to have federal officials remove Japanese from the state, probably to concentration camps. Alfred Siemon, mayor of Bakersfield and vice-chairman of the defense council, termed the motion "absurd" because of its disregard of the constitutional rights of citizen-Japanese. Mr. Siemon's suggestion that the motion be phrased to recommend "appropriate measures" be taken for the removal of Japanese, was lost in the discussion. "What about the Japanese boys who are wearing the uniform of the United States

¹⁴⁷ *The Bakersfield Californian*, 19 februari 1942, 2.

¹⁴⁸ *The Bakersfield Californian*, 19 februari 1942, 2.

*Army at Kern County Airport? Would you move them out of the state, too?" asked Mr. Siemon. The questions went unanswered.*¹⁴⁹

Dit is een van de weinige keren dat de krant laat merken dat niet iedereen een even grote voorstander is van de evacuatie. Toch staat er dat de burgemeester wel degelijk van mening is dat de Japanners verwijderd moeten worden. Hij ziet de Amerikaanse Japanners echter altijd nog als Amerikaanse staatsburgers en dit is, volgens hem, niet hoe een land met haar burgers mag omgaan. Zijn commentaar gaat echter verloren en verder wordt er niets meer van hem gehoord. De *San Mateo Times* geeft het beeld weer van een bevolking die al een lange tijd vroeg om de verwijdering van de Japanners.

*"Public demands for removal of the Japanese, aliens and citizens alike, from the West Coast defense area increased today. Mayor Fletcher Bowron of Los Angeles protested the government was doing nothing more "than talking" about the Japanese situation. The evacuation demands simultaneously raised a question of where Japanese would go, if removed. Tulare county farmers already are protesting the settling there of about 100 alien Japanese ousted from vital military area's by the department of justice. Colorado and other states have announced they don't want the Japanese. (...) Mayor Bowron in Los Angeles said that the West Pacific area was sitting "on top of a volcano" because of the presence of so many Japanese. He said that "both alien and American-born Japanese must go" if the coast is to be safe. "The time is now past for merely saying that the Japanese should be evacuated," said Bowron. "The people of California, with hardly a dissenting voice, say that the Japanese, both alien and American born must go." "If there is repetition of Pearl Harbor on the Pacific Coast, the responsibility is going to be fixed upon somebody's shoulders by the verdict of an enraged American people. But just as in Honolulu, the verdict would come too late. Let's fix the responsibility now."*¹⁵⁰

De burgemeester roept hier, namens zijn burgers, op tot de verwijdering van de Japanners; zowel de buitenlandse Japanners als diegenen met staatsburgerschap. Nu Roosevelt het Executive Order heeft getekend is de evacuatie mogelijk en dat moet dan ook snel gebeuren.

In San Francisco werd er, aldus de *Berkeley Daily Gazette*, na het nieuws over de Executive Order, een openbare hoorzitting gehouden over het probleem van de 'enemy aliens'.

¹⁴⁹ Ibidem.

¹⁵⁰ *San Mateo Times*, 20 februari 1942, 2.

*"A hearing on "facts, figures and fears" generated by the presence of enemy aliens on the Pacific Coast was opened in San Francisco today by the Congressional National Defense Migration Committee. The hearing may have a direct bearing on the fate of aliens who may be removed from their homes by the Army under an order of President Roosevelt constituting "the next thing" to martial law. (...) As one of the first to appear at the hearing, [Attorney General] Warren said the greatest war danger to the continental United States "was sabotage and Fifth Column activity simultaneously with air raids. "California is the most likely objective for the first blow, "Warren continued."Such a blow here could do more to hinder the war effort of the Nation than the dastardly attack on Pearl Harbor. If we think sabotage has not been planned for us, we are living in a fool's paradise. The fact that we have had no sabotage yet is the most convincing, ominous proof that a real plan has been laid."*¹⁵¹

De grootste angst blijft dus de angst voor sabotage en een vijfde kolonne. Wat goed te zien is aan Warrens redenering is dat de Japanners het eigenlijk niet goed kunnen doen. Uiteraard moge het duidelijk zijn dat sabotage plegen illegaal is en dat dat leidt tot internering. Het feit dat er echter nog geen bewijs van sabotage is betekent, aldus Warren, slechts dat de Japanners iets groots aan het plotten zijn. Uiteindelijk worden Japanners dus altijd ergens van beschuldigd.

Op 2 maart brengt Generaal DeWitt Public Proclamation No. 1 uit. Dit bericht werd pas op 3 maart publiekelijk naar voren gebracht, maar op 2 maart was het al duidelijk dat dit nieuws naar voren zou komen. De gouverneurs van de staten in het binnenland, waar de Japanners in de originele plannen heen zouden gaan, verklaarden al meteen dat zij niet op de Japanners zaten te wachten. In *The San Francisco News*, een dagelijks blaadje over de oorlog, staat hier het volgende over:

"Rep. John H. Tolan (D., Cal.), heading a House committee investigating national defense migration, said he had polled the governors of 15 states west of the Mississippi River on proposals to send evacuees from Pacific Coast states. Nine replied, in effect: "No Japanese wanted—except in concentration camps.(...) The final decision as to who will be excluded, from where and when are "military decisions which must be based on military necessity," General DeWitt said. He was strongly critical of those who carried "unfounded rumors" and "so-called official statements" regarding Pacific Coast evacuation. Nevertheless, executives of the Japanese-American Citizens League were preparing their members for complete evacuation from the Coast. They pledged wholehearted co-operation with the Army. Only the Army knows where these evacuees will go, and General DeWitt made plain that wherever

¹⁵¹ *Berkeley Daily Gazette*, 21 februari 1942, 1.

*they are moved, the public must accept them. "Public clamor for evacuation from non-strategic areas and the insistence of local organizations and officials that evacuees not be moved into their communities cannot and will not be heeded," he said.*¹⁵²

DeWitt wil hier duidelijk maken dat het leger geen aandacht besteed aan wat het volk wil, omdat het gaat om militaire beslissingen. De evacuatie moet uit veiligheidsoverwegingen en hij stelt dat het dus geen zin heeft om hierover te gaan klagen. Dit blijkt echter in de praktijk niet waar te zijn. Als maar genoeg mensen bij hun burgemeester en hun gouverneur aangeven dat zij de internering van Japanners een noodzaak vinden en dat zij de Japanners niet in hun gebied willen, dan zal vanzelf de politieke druk voor externe internering oplopen. Uiteindelijk moet het leger het tegen politieke druk toch tegen afleggen. Dat de bevolking de Japanners het liefst verwijderd ziet van de kust is begin maart wel duidelijk. Uit een op 9 maart gehouden poll blijkt dat 75% van de inwoners van Zuid-Californië de Japanners het liefst in kampen ziet en dat 33% ook de Nisei wil interneren.¹⁵³ Hoewel de Japanners officieel nog niet hoefden te vertrekken na 2 maart, het order suggereerde slechts dat dit verstandig was, verhuisden veel toch al wel.

*"The greatest forced migration in American history was getting under way today. Along the entire Pacific Coast, and from the southern half of Arizona, some 120,000 enemy aliens and American-born Japanese were moving, or preparing to move, to areas in which the threat of possible espionage, sabotage or fifth column activities would be minimized. None of the Japanese had actual orders to get out of the coastal military area designated yesterday by Lieut. Gen. John L. DeWitt, Western defense and Fourth Army commander, but all had his warning that eventually they must go."*¹⁵⁴

De Japanners vertrekken nu dus voornamelijk vrijwillig. Zij realiseren zich dat ze uiteindelijk waarschijnlijk verwijderd zullen worden en kiezen er op dit moment voor om te verhuizen, nu ze zelf nog alles kunnen regelen.

Een artikel van de redactie van *The San Francisco News* van 6 maart geeft pas goed weer hoe uitzichtloos de situatie voor de Japanners eigenlijk was:

"Many aliens and practically all the native-born have been protesting their allegiance to this Government. Although their removal to inland districts outside the military zones may

¹⁵² *The San Francisco News*, 2 maart 1942.

¹⁵³ R. Janssens, 'What Future for Japan?', 36.

¹⁵⁴ *The San Francisco News*, 4 maart 1942.

*inconvenience them somewhat, even work serious hardships upon some, they must certainly recognize the necessity of clearing the coastal combat areas of all possible fifth columnists and saboteurs. Inasmuch as the presence of enemy agents cannot be detected readily when these areas are thronged by Japanese the only course left is to remove all persons of that race for the duration of the war. (...) Real danger would exist for all Japanese if they remained in the combat area. The least act of sabotage might provoke angry reprisals that easily could balloon into bloody race riots. We must avoid any chance of that sort of thing. The most sensible, the most humane way to insure against it is to move the Japanese out of harm's way and make it as easy as possible for them to go and to remain away until the war is over.*¹⁵⁵

Ook in dit artikel komt duidelijk naar voren dat de Amerikanen nu eenmaal het verschil tussen loyale en verraderlijke Japanners niet kunnen zien en dat het dus in het landsbelang is om, voor de zekerheid, alle Japanners op te pakken en op te sluiten. Uiteindelijk komt het racisme, wat in deze periode in alle Amerikanen huist, naar boven drijven en dan besluit men geen risico te kunnen nemen en de Japanners niet te kunnen vertrouwen. Dit geldt dan ook voor de Amerikanen die de pech hebben er Japans uit te zien.

¹⁵⁵ *The San Francisco News*, 6 maart 1942.

Epiloog

Op 24 maart kwam de eerste proclamatie die restricties oplegde: Proclamation No. 3. Hierin stond dat tussen acht uur 's avonds en 6 uur 's ochtends er een avondklok was voor buitenlandse Duitsers en Italianen en iedereen van Japanse afkomst. Op dezelfde dag werd het eerste Civilian Exclusion Order uitgebracht waarin stond dat alle Japanners werden uitgesloten van Bainbridge Island in Washington. Zij werden naar een van de eerste Assembly Centers gebracht en werden later verhuisd naar het Relocation Center Manzanar, dat door de WRA was opgezet in het verlaten gebied tussen oost-Californië en Arkansas en wat op dat moment nog niet geheel was afgebouwd.¹⁵⁶

Op 1 april werden de meeste 'exclusion notices' opgehangen. Hierin stond dat de evacuatie binnen een week zou plaatsvinden. De Japanners waren er zelf verantwoordelijk voor dat zij op de juiste tijd op de voor hen bestemde locatie waren. Bij deze, vaak lokale, verzamelpunten werden hun gegevens verwerkt en hierna werden de Japanners vervoerd naar een Assembly Centre, waarvandaan ze uiteindelijk naar een Relocation Centre werden gebracht. Deze kampen waren in Tule Lake en Manzanar in Californië, Minidoka in Idaho, Heart Mountain in Wyoming, Topaz in Utah, Poston en Gila River in Arizona, Granada in Colorado en Rohwer en Jerome in Arkansas. Al deze kampen lagen in het westelijke deel van de Verenigde Staten.¹⁵⁷

Halverwege 1942 werd er besloten dat jonge Japanse Amerikanen in het leger konden dienen en zo hun trouw aan de Verenigde Staten konden laten blijken. De overige Japanners moesten echter in de kampen blijven. Het leger zag namelijk een bron van nieuwe soldaten in de jonge Japanners die nu niets zaten te doen in kampen. Niet alle jonge Japanners gingen echter op het aanbod om te vechten in.

In het begin van 1943 werd het duidelijk dat Amerika de oorlog in de Stille Oceaan aan het winnen was. Er was geen echte reden meer om een Japanse aanval op de Amerikaanse westkust te vrezen. Binnen de overheid begon men te twijfelen aan het nut van de internering. Verder konden de lokale en nationale economie de influx van Japans-Amerikaanse arbeiders wel gebruiken. Voor men echter over vrijlating kon nadenken moest er eerst een manier bedacht worden om de loyale van de verraderlijke Japanners te scheiden. Om dit onderscheid te kunnen maken werden er vragenlijsten opgesteld waarin de trouw aan Amerika werd getest. Dit formulier gaf veel Japanse Amerikanen hoop dat er binnenkort een einde zou komen aan hun situatie. Deze formulieren werden echter niet goed ingevuld, vaak wegens onduidelijke vraagstellingen, en de Japanners moesten in de kampen blijven.

¹⁵⁶ J. Davenport, *The Internment of Japanese Americans During World War II: Detention of American Citizens*, 42.

¹⁵⁷ Zie bijlage 13.

Aan het begin van 1944 waren er geruchten dat de exclusion orders opgeheven zouden worden. Roosevelt wilde echter geen grote beslissingen nemen omdat de verkiezingen voor de deur stonden. Pas in november 1944, na de verkiezingen, werd er aangekondigd dat de exclusion orders ingetrokken zouden worden. Deze beslissing viel samen met de beslissing van het hooggerechtshof dat Mitsuye Endo, die een habeas corpus zaak had aangespannen, in zijn recht stond. Er werd in deze zaak besloten dat Japanners niet langer opgesloten mochten worden als zij hun loyaliteit bewezen hadden. Dat de internering werd aangevochten geeft aan dat de overheid tegen het einde van 1944 moeite had met de verantwoording van de internering.¹⁵⁸ De internering werd afgesloten en de Japanners mochten terug keren naar hun oude levens. Begin 1945 waren de meeste Japanse Amerikanen terug in hun woonplaats en probeerden zij verder te gaan met hun levens. Uiteindelijk werd in 1988, na de rapporten *Personal Justice Denied* en *Recommendations*, de Civil Liberties Act doorgevoerd. Ongeveer 45 jaar na de internering kwam er een officiële spijtbetuyging van de overheid, getekend door president Ronald Reagan.

¹⁵⁸ W. Ng, *Japanese American Internment during World War II*, 97.

Conclusie

De Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians stelde in 1980 dat er drie factoren waren die leidden tot de Japans Amerikaanse internering: oorlogshysterie, racisme en het falen van het politieke leiderschap.¹⁵⁹ Schrijvers zoals Roger Daniels gaan vooral in op de oorlogshysterie en het racisme binnen de overheid en bij mensen zoals Generaal DeWitt. Ik ben echter van mening dat de oorlogshysterie en het racisme van het volk het besluitvormingsproces ook hebben beïnvloed. Wanneer Daniels spreekt over de invloed van de pers schrijft hij dat *“day after day, throughout December, January, February, and March, almost the entire Pacific Coast press (...) spewed forth racial venom against all Japanese.”*¹⁶⁰ Het is echter gebleken dat dit niet geheel waar is. Vlak na Pearl Harbor nemen de Californische kranten juist een positieve houding aan tegenover de Nisei. Zij verdedigen de Japanse Amerikanen vaak in artikelen waar wordt geschreven over Japanse Amerikanen die al lange tijd in de Verenigde Staten wonen en trouw hebben gezworen. In de literatuur wordt er weinig over de bevolking geschreven en als er iets men erover schrijft dan wordt vaak het beeld geschetst van een hysterische massa bevooroordeelde blanken. Dit lijkt zeker in de eerste weken na Pearl Harbor niet het geval te zijn. De krantenberichten gaan over het algemeen over de zogeheten ‘enemy aliens’ en niet over Nisei. Bovendien staat nieuws over de Japanners zelden op de voorpagina. De daadwerkelijke oorlog vindt men belangrijker dan de binnenlandse situatie.

Dit slaat om aan het einde van januari 1942. Pearl Harbor is ondertussen bijna twee maanden geleden en de oorlog met Japan is op dat moment elke dag het belangrijkste nieuws van de dag. Langzamerhand begint men te twijfelen aan de Japans-Amerikaanse bevolking. De racistische onderbuikgevoelens leiden ertoe dat men ‘Japanner’ als synoniem gaat zien voor ‘vijand’. Hoewel de kranten grotendeels nog steeds slechts de politieke maatregelen weergeven, valt het gebrek aan protest en tegenstemmen op. Er wordt nergens letterlijk gesteld dat de bevolking de overheid vraagt om internering. Toch valt er uit de kranten op te maken dat er een anti-Japans sentiment ontstaat, of opnieuw naar boven komt. Als er enig protest lijkt te zijn gaat het ook meestal over de constitutionele rechten van de Japanse staatsburgers. Dat de Japanners gevaarlijk zijn, daar lijkt iedereen het over eens te zijn.

Op het moment dat de eerste mogelijkheden van een evacuatie worden aangekondigd is helemaal iedereen het er eigenlijk over eens: er zijn gevaarlijke Japanners en doordat niemand de gevaarlijke van de eerlijke kan onderscheiden moeten ze allemaal worden opgesloten. Het feit dat er nog geen

¹⁵⁹ P. Nash, ‘History, Law and Lessons From Japanese American Internment and Parallels for Today’, *Rutgers Race & Law Review* 5:1 (2003), 93-103 aldaar: 101.

¹⁶⁰ R. Daniels, *Concentration Camps U.S.A.*, 32.

bewijs van sabotage is aangetroffen wordt dan aangegepen om te verklaren dat dat betekent dat de Japanners juist gevaarlijk zijn, ze zijn immers bezig met het verzinnen van een groot plan, waardoor ze geen tijd hebben voor de kleinere vormen van sabotage.

Uiteindelijk is het de overheid die de beslissing neemt om de Japanners te evacueren. Dit gebeurt echter niet zonder de nodige publieke en politieke druk. Doordat de gehele bevolking er dezelfde racistische denkbeelden op nahoudt is het voor de overheid ook niet moeilijk om te verklaren dat de Japanners een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. De overheid heeft het beleid doorgevoerd, maar het had niet kunnen plaatsvinden zonder de steun van bevolking. Ik wil niet zo ver gaan om te zeggen dat de bevolking de aanleiding was voor de internering, zoveel macht heeft zij niet, maar het moge overduidelijk zijn dat ook de “gewone Amerikaan” een rol heeft gespeeld bij dit onderdeel van de Tweede Wereldoorlog.

Bijlagen

Bijlage 1: Campagne Poster van Senator James Phelan uit Californië, ca. 1920.

**Save Our State from
Oriental Aggression**

Japanese Population:
1910
41,000
1920
100,000

Acreage Controlled by Japanese:
1909
83,000 acres
1920
458,000 acres

Japanese birth-rate in 18 agricultural counties: 12.3 per cent of all births

In rural Los Angeles county: 33.4 per cent

In rural Sacramento county: 49.7 per cent

Keep California White
RE-ELECT
JAMES D. PHELAN
UNITED STATES SENATOR

Admission

Afbeelding: http://foundsf.org/index.php?title=Mayor_James_Phelan

(Bekeken op 28/03/13)

HEADQUARTERS FOURTH ARMY
Presidio of San Francisco, Calif.

G-2

December 11, 1941.

MEMORANDUM TO: Chief of Staff:

1. In compliance with orders of the Chief of Staff received shortly after 10:00 PM, December 10, 1941, I attended a conference of G-2, G-3, G-4 Officers at the headquarters of the Ninth Corps Area.

Present: Colonel O.R. MEREDITH, Chief of Staff.

(For a part of the conference)

Lt. Colonel J.H. WILSON, G-2

Lt. Colonel J.T. ZELLARS, G-3

Lt. Colonel W.S. CONROW, G-4

Captain PASH, Asst. G-2

2. The conference was called by the Corps Area Commander to consider certain questions relative to the problem of apprehension, segregation, and detention of Japanese in the San Francisco Area. The alleged immediate necessity for this segregation was a report by Treasury Agents that an estimated 20,000 Japanese in the San Francisco metropolitan area were ready for organized action.

3. The conference discussed the advisability of taking measures to prevent concerted action by this large group of aliens simultaneously with a possible Japanese landing on the Pacific Coast and sabotage or fifth columnist activities.

4. Three questions were presented by the Corps Area Commander. See Inclosure No. 1 for the questions and their answers by the conference. A brief plan was agreed upon. See Inclosure No. 2.

5. The group then took the plan to General Benedict who approved it generally. However, it was then decided to call the F.B.I. for a definite expression of opinion and the F.B.I. Chief, Mr. Pieper, scoffed at the whole affair as the wild imaginings of a discharged former F.B.I. man named —. His opinion is included in Inclosure No. 3 as are the remarks of General Benedict.

6. *Conclusion:* The matter as it now stands is looked upon as a closed incident with the exception of the reporting of Mr. Pieper's views to Washington. General Benedict believes however that it may have the effect of arousing the War Department to some action looking to the establishment of an area or areas for the detention of aliens.

JOHN WECKERLING
Lt. Col., Infantry
Asst. A.C. of S., G-2

January 1, 1942

MEMORANDUM for the Files.

At 12:15 p.m., January 1, 1942, I took a call from General DeWitt for General Gullion, in the office of General Crawford. General DeWitt stated that his call was prompted by the fact that he had expected Major Bendetsen to arrive and he had not seen him; that the answer had been forthcoming since his call had been put in by the receipt of a radiogram stating that Bendetsen had been grounded at Little Rock and was proceeding by train. However, he stated that he had another question he would like to ask. He asked if the Department of Justice was sending anyone to the Pacific Coast on the alien enemy situation. I told him that Mr. Rowe was leaving tonight by airplane. He asked me who Mr. Rowe was. I told him that he was formerly one of the six confidential secretaries to the President and now an assistant to The Attorney General, considered to be one of the five ranking men in the Department of Justice.

I told him that at a conference yesterday, attended by Mr. McCloy, General Gullion, Mr. Bundy, Mr. Ennis and Mr. Rowe, the representatives of the Department of Justice were very apologetic with reference to their manner of handling alien enemies on the Pacific Coast and had promised to do better; that Bendetsen was carrying with him a copy of a proposed amendment to the Executive Order which would place in the hands of the Secretary of War and such theater commanders as the Secretary of War might designate, the power to control the alien enemy situation. I told him also that while Bendetsen would probably inform him that the amendment was being processed, General Gullion felt that in view of the conference yesterday it would be only fair to the Department of Justice to withhold action on the proposed amendment until we had an opportunity to observe the results of the promises made yesterday by the Department of Justice. General DeWitt had no further questions or comments.

ARCHER L. LERCH,
Colonel, J.A.G.D.,
The Deputy Provost Marshal General.

CONGRESS OF THE UNITED STATES
House of Representatives
Washington, D.C.

January 30, 1942.

Honorable Henry L. Stimson
The Secretary of War
Washington, D.C.

Dear Mr. Secretary:

Today representatives of the three Pacific Coast States held a meeting to consider the Pacific Coast Defense situation with reference to enemy aliens.

After discussing the question at length in conjunction with representatives of the War and Justice Departments the meeting adopted recommendations, copy of which I herewith enclose.

Trusting appropriate consideration may be given to these recommendations, I am

Sincerely yours,
[CLARENCE LEA]
Chairman
Of The Meeting.

- I. Recommendation to President that War Department be given immediate and complete control over all alien enemies, as well as United States citizens holding dual citizenship in any enemy country, with full power and authority to require and direct the cooperation and assistance of all other agencies of government in exercising such control and in effectuating evacuation, resettlement, or internment.
- II. Recommendation to the War Department and other interested agencies that the following program be initiated at once.
 1. Designation by War Department of critical areas throughout the country and territorial possessions.
 2. Immediate evacuation from critical areas of all enemy aliens and their families, including children under 21, whether aliens or not.
 3. Temporary internment of evacuated aliens and families in available CCC camps pending completion of long-range resettlement or internment program.
 4. Opportunity and federal assistance to *dual* citizens living in critical areas for voluntary resettlement as patriotic contribution.
 5. Federal assistance to all uninterned alien enemies and *dual* citizens whose means of livelihood are affected either by execution of program outlined or by unemployment brought about by other factors.
 6. Development and consummation as soon as possible of complete evacuation and resettlement or internment program covering all alien enemies and *dual* citizens wherever located.

Afbeelding: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 77-78.

February 5, 1942

MEMORANDUM FOR MR. McCLOY:

On Sunday, February 1, I understood from conversations with General DeWitt that his ideas might be expressed as I have expressed them in the following steps 1, 2, 3 and 4. Since then I have gained the impression that due to representations by Mr. Clark of the Department of Justice and, possibly, because of additional information, General DeWitt has changed his position in favor of more lenient treatment involving voluntary cooperation with Japanese-American citizen leaders. It is my view that such cooperation will be dangerous to rely upon and that the delay involved is extremely dangerous. I therefore recommend the following:

STEP 1

To declare restricted areas from which all alien enemies are excluded. This step has been begun and should be carried to completion.

STEP 2

Internment east of the Sierra Nevadas of *all* Japanese aliens, accompanied by such citizen members of their families as may volunteer for internment.

STEP 3

Change the nature of the restricted zones so as to make them, in effect, military reservations, to which admission will be granted only upon showing of proper credentials. As credentials would not be issued to citizens of Japanese extraction, this would result in excluding them from the restricted zones without raising too many legal questions.

STEP 4

In accordance with plans which may be developed by the Department of Agriculture, the Federal Security Administration, the Public Works Agency and other Government instrumentalities, to effect such resettlement and release from internment as may be possible and practicable, resettlement east of the Sierra Nevadas might be attempted. Resettlement is merely an idea and not an essential part of the plan.

ALLEN W. GULLION
Major General
Provost Marshal General

February 6, 1942.

MEMORANDUM for the Assistant Secretary of War.

If our production for war is seriously delayed by sabotage in the West Coastal states, we very possibly shall lose the war. I have not personally inspected the situation in those states, but from reliable reports from military and other sources, the danger of Japanese inspired sabotage is great. That danger cannot be temporized with. No half-way measures based upon considerations of economic disturbance, humanitarianism, or fear of retaliation will suffice. Such measures may be "too little and too late". Therefore, I recommend:

STEP 1

To declare restricted areas from which all alien enemies are excluded. This step has been begun and should be carried to completion.

STEP 2

Internment by the Army east of the Sierra Nevadas of *all* Japanese aliens, accompanied by such citizen members of their families as may volunteer for internment.

STEP 3

Change the nature of the restricted areas so as to make them, in effect, military reservations, to which admission will be granted only upon showing of proper credentials. As credentials would not be issued to citizens of Japanese extraction, this would result in excluding them from the restricted zones without raising too many legal questions.

STEP 4

In accordance with plans which may be developed by the Department of Agriculture, the Federal Security Administration, the Public Works Agency and other Government instrumentalities, to effect such resettlement and release from internment as may be possible and practicable, resettlement east of the Sierra Nevadas might be attempted. Resettlement is merely an idea, not an essential part of the plan, and not the function of the Army.

ALLEN W. GULLION,
Major General,
The Provost Marshal General.

Bijlage 7: Proclamatie van Minister van Justitie Francis Biddle, 4 februari 1942

Department of Justice

[For immediate release Wednesday, February 4, 1942.]

Attorney General Francis Biddle announced today that the entire coast line of California from the Oregon border south to a point approximately 50 miles north of Los Angeles, and extending inland for distances varying from 30 to 150 miles, has been declared a "restricted area" for all alien enemies.

In addition, 11 other areas immediately surrounding certain hydroelectric generating plants throughout the State have also been placed in this category. Other restricted areas will be announced later as they are recommended by the War Department. The Attorney General has as yet received no recommendation from the War Department with respect to restricted areas for southern California.

The new regulation becomes effective on February 24, 1942. It provides as follows for all Japanese, German, and Italian aliens living in the restricted areas:

1. Between the hours of 9 p.m. and 6 a.m. all alien enemies shall be within the place of residence indicated on their certificates of identification.
2. At all other times during the day they must be found only at the place of residence or employment indicated in their certificates of identification, or going between those two places, or within a distance or not more than 5 miles from the place of residence.
3. Any alien enemy who is found during the hours of curfew at any place other than his place of residence or who is found during any other hour except at a place expressly specified as above, is subject to immediate apprehension and internment.
4. The United States attorneys will be authorized to grant exceptions to these restrictions only in cases where a compelling reason exists and after completion of a suitable investigation. While such an application is pending an alien enemy must comply with all of the restrictions. When exception is made to the restrictions, United States attorneys will endorse the exception in the

certificate of identification so that the right of any alien enemy to be found in a restricted area may be immediately checked by examining his certificate, which he must have with him at all times.

The coastline region has been designated as restricted area No. 1. Its eastern boundary forms a line beginning at a point in Siskiyou County where United States Highway No. 99 crosses into Oregon, follows west and south generally along the lines of the Klamath and Trinity Rivers and on to approximately the town of Redwood Valley, in Mendocino County. At this point the boundary swings eastward just north of Clear Lake to Marysville, and then turns south to pass Sacramento and Stockton on the east and on to a point just south of Maricopa. The southern boundary of the area follows the line demarcating the northern and southern California military sectors, which runs eastward from a point on the coast near the boundary between San Luis Obispo and Santa Barbara Counties.

It is pointed out that regulations concerning "restricted" areas differ from those for "prohibited" areas, 86 of which have previously been designated by the Attorney General. Alien enemies are completely barred from prohibited areas. They may remain in the restricted areas but must observe the curfew and such other special regulations as may be announced. The fact that a prohibited area falls within the boundaries of a restricted area does not alter the rule that alien enemies are barred from prohibited areas.

However, particular alien enemies may be excluded entirely from these restricted areas whenever the Department of Justice deems such action necessary. Local police or other persons having information concerning particular alien enemies, indicating their presence within a restricted area might endanger the national security, should turn this information over to the Federal Bureau of Investigation. Prompt investigation will be made of every such complaint and the necessary action taken by the Attorney General.

Afbeelding: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 105-106.

Office of the Attorney General
Washington, D.C.

February 12, 1942

The Honorable
The Secretary of War
Washington, D.C.

My dear Mr. Secretary:

In further connection with my letter to you of February 9, with respect to the evacuation of Japanese from the West Coast, there seems to be a misunderstanding with respect to the responsibilities of the Army and the Department of Justice in connection therewith.

As I said in my letter of February 9, the proclamations issued by the President directing the Department of Justice to apprehend and evacuate alien enemies do not include American citizens of the Japanese race; therefore the Department of Justice has no power or authority to evacuate American-Japanese.

The question as to whether or not Japanese should be evacuated, whether citizens or not, necessarily involves a judgment based on military considerations. This, of course, is the responsibility of the Army. I have no doubt that the Army can legally, at any time, evacuate all persons in a specified territory if such action is deemed essential from a military point of view for the protection and defense of the area. No legal problem arises where Japanese citizens are evacuated; but American citizens of Japanese origin could not, in my opinion, be singled out of an area and evacuated with the other Japanese. However, the result might be accomplished by evacuating all persons in the area and then licensing back those whom the military authorities thought were not objectionable from a military point of view. These suggestions are made to you for your careful consideration in view of your prior recommendations and of the probable necessity of your taking further rigorous action.

Let me add again that the Department of Justice, and particularly the Federal Bureau of Investigation, is not staffed to undertake any evacuation on a large scale—larger, in fact, than has already been undertaken. Obviously the Army is the only organization which can arrange the evacuations.

These problems are so serious that I urge that you give them immediate and careful consideration.

You may, of course, count on the Department of Justice, under my direction, for advice and cooperation to the limit of our capacity.

Sincerely yours,
FRANCIS BIDDLE
Attorney General

Executive Order—No. 9066

WHEREAS the successful prosecution of the war requires every possible protection against espionage and against sabotage to national defense material, national defense premises, and national defense utilities as defined in Section 4, Act of April 20, 1918, 40 Stat. 533, as amended by the Act of November 30, 1940, 54 Stat. 1220, and the Act of August 21, 1941, 55 Stat. 655 (U.S.C., Title 50, Sec. 104):

Now, THEREFORE, by virtue of the authority vested in me as President of the United States, and Commander in Chief of the Army and Navy, I hereby authorize and direct the Secretary of War, and the Military Commanders who he may from time to time designate, whenever he or any designated Commander deems such action necessary or desirable, to prescribe military areas in such places and of such extent as he or the appropriate Military Commander may determine, from which any or all persons may be excluded, and with respect to which, the right of any person to enter, remain in, or leave shall be subject to whatever restrictions the Secretary of War or the appropriate Military Commander may impose in his discretion. The Secretary of War is hereby authorized to provide for residents of any such area who are excluded therefrom, such transportation, food, shelter, and other accommodations as may be necessary, in the judgment of the Secretary of War or the said Military Commander, and until other arrangements are made, to accomplish the purpose of this order. The designation of military-areas in any region or locality shall supersede designations of prohibited and restricted areas by the Attorney General under the Proclamations of December 7 and 8, 1941, and shall supersede the responsibility and authority of the Attorney General under the said Proclamations in respect of such prohibited and restricted areas.

I hereby further authorize and direct the Secretary of War and the said Military Commanders to take such other steps as he or the appropriate Military Commander may deem advisable to enforce compliance with the restrictions applicable to each Military area hereinabove authorized to be designated, including the use of Federal troops and other Federal Agencies, with authority to accept assistance of state and local agencies.

I hereby further authorize and direct all Executive Departments, independent establishments and other Federal Agencies, to assist the Secretary of War or the said Military Commanders in carrying out this Executive Order, including the furnishing of medical aid, hospitalization, food, clothing, transportation, use of land, shelter, and other supplies, equipment, utilities, facilities, and services.

This order shall not be construed as modifying or limiting in any way the authority heretofore granted under Executive Order No. 8972, dated December 12, 1941, nor shall it be construed as limiting or modifying the duty and responsibility of the Federal Bureau of Investigation, with respect to the investigation of alleged acts of sabotage or the duty and responsibility of the Attorney General and the Department of Justice under the Proclamations of December 7 and 8, 1941, prescribing regulations for the conduct and control of alien enemies, except as such duty and responsibility is superseded by the designation of military areas hereunder.

THE WHITE HOUSE,
February 19, 1942.

Afbeelding: R. Daniels, *The Decision to Relocate the Japanese Americans*, 113-114.

**HEADQUARTERS WESTERN DEFENSE COMMAND
AND FOURTH ARMY
PRESIDIO OF SAN FRANCISCO, CALIFORNIA
PUBLIC PROCLAMATION NO. 1.**

March 2, 1942.

TO: The people within the States of Arizona, California, Oregon, and Washington, and the Public Generally.

WHEREAS, By virtue of orders issued by the War Department on December 11, 1941, that portion of the United States lying within the States of Washington, Oregon, California, Montana, Idaho, Nevada, Utah and Arizona and the Territory of Alaska has been established as the Western Defense Command and designated as a Theatre of Operations under my command; and

WHEREAS, By Executive Order No. 9066, dated February 19, 1942, the President of the United States authorized and directed the Secretary of War and the Military Commanders whom he may from time to time designate, whenever he or any such designated commander deems such action necessary or desirable, to prescribe military areas in such places and of such extent as he or the appropriate Military Commander may determine, from which any or all persons may be excluded, and with respect to which the right of any person to enter, remain in, or leave shall be subject to whatever restrictions the Secretary of War or the appropriate Military Commander may impose in his discretion; and

WHEREAS, The Secretary of War on February 20, 1942, designated the undersigned as the Military Commander to carry out the duties and responsibilities imposed by said Executive Order for that portion of the United States embraced in the Western Defense Command; and

WHEREAS, The Western Defense Command embraces the entire Pacific Coast of the United States which by its geographical location is particularly subject to attack, to attempted invasion by the armed forces of nations with which the United States is now at war, and, in connection therewith, is subject to espionage and acts of sabotage, thereby requiring the adoption of military measures necessary to establish safeguards against such enemy operations:

NOW THEREFORE, I, J. L. DEWITT, Lieutenant General, U. S. Army, by virtue of the authority vested in me by the President

of the United States and by the Secretary of War and my powers and prerogatives as Commanding General of the Western Defense Command, do hereby declare that:

1. The present situation requires as a matter of military necessity the establishment in the territory embraced by the Western Defense Command of Military Areas and Zones thereof as defined in Exhibit 1, hereto attached, and as generally shown on the map attached hereto and marked Exhibit 2.

2. Military Areas Nos. 1 and 2, as particularly described and generally shown hereinafter and in Exhibits 1 and 2 hereto, are hereby designated and established.

3. Within Military Areas Nos. 1 and 2 there are established Zone A-1, lying wholly within Military Area No. 1; Zones A-2 to A-99, inclusive, some of which are in Military Area No. 1, and the others in Military Area No. 2; and Zone B, comprising all that part of Military Area No. 1 not included within Zones A-1 to A-99, inclusive; all as more particularly described and defined and generally shown hereinafter and in Exhibits 1 and 2.

Military Area No. 2 comprises all that part of the States of Washington, Oregon, California and Arizona which is not included within Military Area No. 1, and is shown on the map (Exhibit 2) as an unshaded area.

4. Such persons or classes of persons as the situation may require will by subsequent proclamation be excluded from all of Military Area No. 1 and also from such of those zones herein described as Zones A-2 to A-99, inclusive, as are within Military Area No. 2.

Certain persons or classes of persons who are by subsequent proclamation excluded from the zones last above mentioned may be permitted, under certain regulations and restrictions to be hereafter prescribed, to enter upon or remain within Zone B.

The designation of Military Area No. 2 as such does not contemplate any prohibition or regulation or restriction except with respect to the zones established therein.

5. Any Japanese, German or Italian alien, or any person of Japanese Ancestry now resident in Military Area No. 1 who changes his place of habitual residence is hereby required to obtain and execute a "Change of Residence Notice" at any United States Post Office within the States of Washington, Oregon, California and Arizona. Such notice must be executed at any such

Post Office not more than five nor less than one day prior to any such change of residence. Nothing contained herein shall be construed to affect the existing regulations of the U. S. Attorney General which require aliens of enemy nationalities to obtain travel permits from U. S. Attorneys and to notify the Federal Bureau of Investigation and the Commissioner of Immigration of any change in permanent address.

6. The designation of prohibited and restricted areas within the Western Defense Command by the Attorney General of the United States under the Proclamations of December 7 and 8, 1941, and the instructions, rules and regulations prescribed by him with respect to such prohibited and restricted areas, are hereby adopted and continued in full force and effect.

The duty and responsibility of the Federal Bureau of Investigation with respect to the investigation of alleged acts of espionage and sabotage are not altered by this proclamation.

J. L. DEWITT,
Lieutenant General, U. S. Army,
Commanding.

Afbeelding: [http://www.javadc.org/java/docs/1942-03-02%20WDC%20Public%20Proclamation%20No1-Establish%20Military%20Zones%20\(28%20pages%20of%20exhibits,notes,%20maps%20not%20scanned\)%20Pg3_ck.pdf](http://www.javadc.org/java/docs/1942-03-02%20WDC%20Public%20Proclamation%20No1-Establish%20Military%20Zones%20(28%20pages%20of%20exhibits,notes,%20maps%20not%20scanned)%20Pg3_ck.pdf)
(Bekeken op: 08/05/13)

Public Proclamation No. 3

**Headquarters, Western Defense Command and Fourth Army,
Presidio of San Francisco, California, March 24, 1942.**

To the people within the States of Washington, Oregon, California, Montana, Idaho, Nevada, Utah and Arizona, and the Public Generally:

WHEREAS, By Public Proclamation No. 1, dated March 2, 1942, this headquarters, there were designated and established Military Areas Nos. 1 and 2 and Zones thereof, and

WHEREAS, By Public Proclamation No. 2, dated March 16, 1942, this headquarters, there were designated and established Military Areas Nos. 3, 4, 5, and 6 and Zones thereof, and

WHEREAS, The present situation within these Military Areas and Zones requires as a matter of military necessity the establishment of certain regulations pertaining to all enemy aliens and all persons of Japanese ancestry within said Military Areas and Zones thereof:

Now, THEREFORE I, J.L. DEWITT, Lieutenant General, U.S. Army, by virtue of the authority vested in me by the President of the United States and by the Secretary of War and my powers and prerogatives as Commanding General, Western Defense Command, do hereby declare and establish the following regulations covering the conduct to be observed by all alien Japanese, all alien Germans, all alien Italians, and all persons of Japanese ancestry residing or being within the Military Areas above described, or such portions thereof as are hereinafter mentioned:

1. From and after 6:00 A.M., March 27, 1942, all alien Japanese, all alien Germans, all alien Italians, and all persons of Japanese ancestry residing or being within the geographical limits of Military Area No. 1, or within any of the Zones established within Military Area No. 2, as those areas are defined and described in Public Proclamation No. 1, dated March 2, 1942, this headquarters, or within the geographical limits of the designated Zones established within Military Areas Nos. 3, 4, 5, and 6, as those areas are defined and described in Public Proclamation No. 2, dated March 16, 1942, this headquarters, or within any of such additional Zones as may hereafter be similarly designated and defined, shall be within their place of residence between the hours of 8:00 P.M. and 6:00 A.M., which period is hereinafter referred to as the hours of curfew.

2. At all other times all such persons shall be only at their place of residence or employment or traveling between those places or within a distance of not more than five miles from their place of residence.

3. Nothing in paragraph 2 shall be construed to prohibit any of the above specified persons from visiting the nearest United States Post Office, United States Employment Service Office, or office operated or maintained by the

Wartime Civil Control Administration, for the purpose of transacting any business or the making of any arrangement reasonably necessary to accomplish evacuation; nor be construed to prohibit travel under duly issued change of residence notice and travel permit provided for in paragraph 5 of Public Proclamation Numbers 1 and 2. Travel performed in change of residence to a place outside the prohibited and restricted areas may be performed without regard to curfew hours.

4. Any person violating these regulations will be subject to immediate exclusion from the Military Areas and Zones specified in paragraph 1 and to the criminal penalties provided by Public Law No. 503, 77th Congress, approved March 21, 1942, entitled: "An Act to Provide a Penalty for Violation of Restrictions or Orders With Respect to Persons Entering, Remaining in, Leaving or Committing Any Act in Military Areas or Zone." In the case of any alien enemy, such person will in addition be subject to immediate apprehension and internment.

5. By subsequent proclamation or order there will be prescribed those classes of persons who will be entitled to apply for exemptions from exclusion orders hereafter to be issued. Persons granted such exemption will likewise and at the same time also be exempted from the operation of the curfew regulations of this proclamation.

6. After March 31, 1942, no person of Japanese ancestry shall have in his possession or use or operate at any time or place within any of the Military Areas 1 to 6 inclusive, as established and defined in Public Proclamations Nos. 1 and 2, above mentioned any of the following items:

- (a) Firearms.
- (b) Weapons or implements of war or component parts thereof.
- (c) Ammunition.
- (d) Bombs.
- (e) Explosives or the component parts thereof.
- (f) Short-wave radio receiving sets having a frequency of 1,750 kilocycles or greater or of 540 kilocycles or less.
- (g) Radio transmitting sets.
- (h) Signal devices.
- (i) Codes or ciphers
- (j) Cameras.

Any such person found in possession of any of the above named items in violation of the foregoing will be subject to the criminal penalties provided by Public Law No. 503, 77th Congress, approved March 21, 1942, entitled: "An Act to Provide a Penalty for Violation of Restrictions or Orders with Respect to Persons Entering Remaining in, Leaving or Committing Any Act in Military Areas or Zone."

7. The regulations herein prescribed with reference to the observance of curfew hours by enemy aliens, are substituted for and supersede the regulations of the United States Attorney General heretofore in force in certain limited areas. All curfew exemptions heretofore granted by the United

States Attorneys are hereby revoked effective as of 6:00 a.m., PWT, March, 27, 1942.

8. The Federal Bureau of Investigation is designated as the agency to enforce the foregoing provisions. It is requested that the civil police within the states affected by this Proclamation assist the Federal Bureau of Investigation by reporting to it the names and addresses of all persons believed to have violated these regulations.

J.L. DeWITT,
Lieutenant General,
U.S. Army, Commanding.

Afbeelding: http://www.du.edu/behindbarbedwire/pp_03-01.html
(Bekeken op: 08/05/13)

Civilian Exclusion Order No. 1

Headquarters, Western Defense Command and Fourth Army,
Presidio of San Francisco, California, March 24, 1942.

1. Pursuant to the provision of Public Proclamations Nos. 1 and 2, this headquarters, dated March 2, 1942, and March 16, 1942, respectively, it is hereby ordered that all persons of Japanese ancestry, including aliens and nonaliens, be excluded from that portion of Military Area No. 1 described as "Bainbridge Island," in the State of Washington, on or before 12 o'clock noon, P.W.T., of the 30th day of March 1942.

2. Such exclusion will be accomplished in the following manner:

(a) Such persons may, with permission, on or prior to March 29, 1942, proceed to any approved place of their choosing beyond the limits of Military Area No. 1 and the prohibited zones established by said proclamations or hereafter similarly established, subject only to such regulations as to travel and change of residence as are now or may hereafter be prescribed by this headquarters and by the United States Attorney General. Persons affected hereby will not be permitted to take up residence or remain within the region designated as Military Area No. 1 or the prohibited zones heretofore or hereafter established. Persons affected hereby are required on leaving or entering Bainbridge Island to register and obtain a permit at the Civil Control Office to be established on said Island at or near the ferryboat landing.

(b) On March 30, 1942, all such persons who have not removed themselves from Bainbridge Island in accordance with Paragraph 1 hereof shall, in accordance with instructions of the Commanding General, Northwestern Sector, report to the Civil Control Office referred to above on Bainbridge Island for evacuation in such manner and to such place or places as shall then be prescribed.

(c) A responsible member of each family affected by this order and each individual living alone so affected will report to the Civil Control Office described above between 8 a.m. and 5 p.m. Wednesday, March 25, 1942.

3. Any person affected by this order who fails to comply with any of its provisions or who is found on Bainbridge Island after 12 o'clock noon, P.W.T., of March 30, 1942, will be subject to the criminal penalties provided by Public Law No. 503, 77th Congress, approved March 21, 1942, entitled "An Act to Provide a Penalty for Violation of Restrictions or Orders with Respect to Persons Entering, Remaining in, Leaving, or Committing Any Act in Military Areas or Zone", and alien Japanese will be subject to immediate apprehension and internment.

J.L. DeWitt,
Lieutenant General, U.S. Army,
Commanding.

Bijlage 13: Overzicht van de Relocation- en Assembly Centers.

Afbeelding: E. Spicer ea., *Impounded People*, 67.

Literatuur

Secundaire literatuur

Alba, R.D., *Italian Americans, Into the Twilight of Ethnicity* (Englewood Cliffs, 1985).

Azuma, E., *Between Two Empires. Race, History, and transnationalism in Japanese America* (New York, 2005).

Bayor, R.H., *Neighbors in conflict. The Irish, Germans, Jews and Italians of New York City, 1929-1941.* (Baltimore, 1978).

Burgan, M., *The Japanese American Internment, Civil Liberties Denied* (Minneapolis, 2007).

Cherny, R., 'City Commercial, City Beautiful, City Practical. The San Francisco Visions of William C. Ralston, James D. Phelan and Michael M. O'Shaughnessy', *California History* 73:4 (1994) 297-307.

Cole, W.S., 'The Role of the United States Congress and Political Parties' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations 1931-1941* (New York, 1973) 303-340

Daniels, R., *Asian America, Chinese and Japanese in the United States since 1850* (Seattle, 1988).

Daniels, R., *Coming to America. A History of Immigration and Ethnicity in American Life* (New York, 1990).

Daniels, R., *Concentration Camps USA: Japanese Americans and World War II* (New York, 1972).

Daniels, R., *The Decision to Relocate the Japanese Americans* (New York, 1975).

Davenport, J., *The Internment of Japanese Americans During World War II: Detention of American Citizens* (New York, 2010).

Girdner, A. & Loftis, A., *The Great Betrayal. The Evacuation of the Japanese Americans during World War II* (London, 1969).

Gott, G., 'A Tale of New Precedents: Japanese American Internment As Foreign Affairs Law', *Boston College Law Review* 40 (1998) 179-274

Graebner, N. 'Hoover, Roosevelt, and the Japanese' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations 1931-1941* (New York, 1973) 25-52.

Hastings, E., "'No longer a Silent Victim of History:'" repurposing the documents of Japanese American Internment', *Archival Science* 11:1 (2011) 25-46.

Heinrichs, A., *The Japanese American Internment, Innocence, Guilt, and Wartime Justice* (New York, 2011)

Irons, P., *Justice at War: the Story of the Japanese American Internment Cases* (Berkeley, 1983).

Janssens, R., 'What Future for Japan?' *U.S. wartime planning for the postwar era, 1942-1945* (Amsterdam, 1995).

Kinhide, M., 'The Structure of Japanese-American Relations in the 1930s' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations 1931-1941* (New York, 1973) 595-606.

Kurashige, S., *The Shifting Grounds of Race: Black and Japanese Americans in the Making of Multiethnic Los Angeles* (Princeton, 2008).

Leonard, K., *The Battle for Los Angeles: Racial Ideology and World War II* (Albuquerque, 2006).

Luconi, S., 'Discrimination and Identity Construction: The Case of Italian Immigrants and their Offspring in the USA', *Journal of Intercultural Studies* 32:3 (2011) 293-307.

May, E., 'U.S. Press Coverage of Japan 1931-1941' in: D. Borg & S. Okamoto ed., *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations 1931-1941* (New York, 1973) 511-532.

McCombs, M. & Shaw, D., 'The Agenda-Setting Function of Mass Media', *The Public Opinion Quarterly* 36:2 (1972) 176-187

Mckay, J.P. ea., *A History of Western Society* (Boston, 2008).

Mihalopoulos, B., 'An Exercise in Good Government: Fukuzawa Yukichi on Emigration and Nation-Building', *The Journal of Northeast Asian History* 9:1 (2012) 5-29.

Nagata, D.K., 'The Japanese American Internment: Exploring the Transgenerational Consequences of Traumatic Stress', *Journal of Traumatic Stress* 3:1 (1990) 47-69.

Nakagawa, G., "'What Are We Doing Here With All These Japanese?": Subject-Constitution and Strategies of Discursive Closure Represented in Stories of Japanese American Internment', *Communication Quarterly* 38:4 (1990) 388-402.

Nash, P., 'History, Law and Lessons From Japanese American Internment and Parallels for Today', *Rutgers Race & Law Review* 5:1 (2003), 93-103.

Nelli, H.S., *From Immigrants to Ethnics: The Italian Americans* (New York, 1983).

Ng, W., *The Japanese American Internment, A History and Reference Guide* (Westport, 2002).

Okihiro, G.Y., *The Columbia Guide to Asian American History* (New York, 2001).

Ripley, L.V.J., *The German-Americans* (Boston, 1976).

Robinson, P., 'Theorizing the Influence of Media on World Politics: Models of Media Influence on Foreign Policy', *European Journal of Communication* 16:4 (2001) 523-544.

Smith, J., 'Little Tokyo: Historical and Contemporary Japanese American Identities' in: J. Frazier & E. Tettey-Fio ed., *Race, Ethnicity, and Place in a Changing America* (Binghamton, 2006) 301-308.

Spector, R.H. , *Eagle Against the Sun, the American War with Japan* (New York, 1985).

Spicer, E., ea., *Impounded People. Japanese-Americans in the Relocation Centers* (Tucson, 1969).

Spickard, P., *Japanese Americans, The Formation and Transformations of an Ethnic Group* (New Brunswick, 1996).

Yoo, D., *Growing Up Nisei. Race, Generation, and Culture among Japanese Americans of California 1924-49* (Urbana, 2000).

Bronnen

Personen

Jennings, J., in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9534.

Moser, G., in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9531.

Plumley, C., in het Huis van Afgevaardigden, 8 december 1941, *Congressional Record December 8, 1941*, 9524.

Kranten

Berkely Daily Gazette, 8 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1941-12-08/>)

(Bekeken op: 11/05/13)

Berkely Daily Gazette, 10 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1941-12-10/>)

(Bekeken op: 11/05/13)

Berkely Daily Gazette, 11 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1941-12-11/>)

(Bekeken op: 11/05/13)

Berkeley Daily Gazette, 26 januari 1942

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1942-01-26/>)

(Bekeken op: 13/05/13)

Berkeley Daily Gazette, 31 januari 1942

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1942-01-31/>)

(Bekeken op: 05/06/13)

Berkeley Daily Gazette, 21 februari 1942

(<http://newspaperarchive.com/berkeley-daily-gazette/1942-01-21/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

Corona Daily Independent, 2 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/corona-daily-independent/1942-02-02/>)

(Bekeken op 07/06/13)

Corona Daily Independent, 5 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/corona-daily-independent/1942-02-05/>)

(Bekeken op 07/06/13)

Longbeach Independent, 9 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/long-beach-independent/1941-12-09/>)

(Bekeken op: 09/05/12)

Oakland Tribune, 7 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/oakland-tribune/1941-12-07/>)

(Bekeken op: 12/05/13)

Oakland Tribune, 8 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/oakland-tribune/1941-12-08/>)

(Bekeken op: 12/05/13)

Oakland Tribune, 1 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/oakland-tribune/1942-02-01/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

Oakland Tribune, 9 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/oakland-tribune/1942-02-09/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

Oakland Tribune, 11 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/oakland-tribune/1942-02-11/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

San Mateo Times, 16 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/san-mateo-times/1942-02-16/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

San Mateo Times, 20 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/san-mateo-times/1942-02-20/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

The Bakersfield Californian, 7 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1941-12-07/>)

(Bekeken op: 08/05/13)

The Bakersfield Californian, 8 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1941-12-08/>)

(Bekeken op: 09/05/13)

The Bakersfield Californian, 9 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1941-12-09/>)

(Bekeken op: 09/05/13)

The Bakersfield Californian, 10 december 1941.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1941-12-10/>)

(Bekeken op: 09/05/13)

The Bakersfield Californian, 22 januari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1942-01-22/>)

(Bekeken op: 13/05/13)

The Bakersfield Californian, 29 januari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1942-01-29/>)

(Bekeken op: 04/06/13)

The Bakersfield Californian, 31 januari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1942-01-31/>)

(Bekeken op: 05/05/13)

The Bakersfield Californian, 19 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1942-02-19/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

The Bakersfield Californian, 20 februari 1942.

(<http://newspaperarchive.com/bakersfield-californian/1942-02-20/>)

(Bekeken op: 08/06/13)

The San Francisco News, 2 maart 1942.

(<http://www.sfmuseum.net/hist8/evac16.html>)

(Bekeken op: 08/06/13)

The San Francisco News, 4 maart 1942.

(<http://www.sfmuseum.net/hist8/evac13.html>)

(Bekeken op: 08/06/13)

The San Francisco News, 6 maart 1942.

(<http://www.sfmuseum.net/hist8/editorial1.html>)

(Bekeken op: 08/06/13)

Overig

Gallup Poll #255, 10 december 1941, Question 6.

(<http://institution.gallup.com/documents/questionnaire.aspx?STUDY=AIPO0255>)

(Bekeken op: 04/06/13)

Gallup Poll #259, 23 januari 1942, Question 8.

(<http://institution.gallup.com/documents/questionnaire.aspx?STUDY=AIPO0259&p=2>)

(Bekeken op: 04/06/13)

Gallup Poll #260, 3 februari 1942, Question 1.

(<http://institution.gallup.com/documents/questionnaire.aspx?STUDY=AIPO0260>)

(Bekeken op: 04/06/13)

Personal Justice Denied, Report of the Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians.

(http://www.nps.gov/history/history/online_books/personal_justice_denied/)

(Bekeken op: 09/05/13)

United States Constitution, Amendment XIV, section 1.

(http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_amendments_11-27.html)

(Bekeken op: 12/05/13)